

PROVINCIAL
LIBRARY
MANITOBA

Svenska Canada-Tidningen

ONLY SWEDISH CANADIAN FARM- AND HOME-JOURNAL

REG. (YEAR 39. LOSNUMMER (Copy) 10c. WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 13 AUGUSTI 1931. AERPRENUMERATION \$2 NO. 33

Ökningen i Wee-Ya-Tee-Quah-Payo :-- Det leende Ansiktet. Gått samförstånd

av vetepriserna har intet att göra med regeringsbidraget.

Vetepoolens meddelande om att den första inbetalningen av vete å 1931-32 års skörd höjts från 30 till 35 cent pr. bushel har gjort att många fått den uppfattningen att häri innefattas även den 5 cent bonus, som regeringen utlovat. Detta är dock ej fallet förklarar Canadas jordbruksminister utan de farmare, som äro berättigade till bonusen, komma att erhålla densamma från regeringen oberoende av vilket pris de erhålla för sitt vete.

Skörderapporten

visar att hagel, rost m. m. ösmakat farmarna stora skador.

Den senaste skörderapport har nu utkommit och enligt meddelande från 342 platser har endast 29 platser varit utan regn under de sista 21 dagarna. På de platser där regn fallit har det varit för sent för att kunna förbättra skörderesultatet. Stora skador hava förorsakats av hagel, rost och gräshoppor och man väntar att om ej kraftiga åtgärder ervidtagas, gräshoppor nästa år komma att uppträda betydligt talrikare än vad i år varit fallet.

Stadsstyrelsen i Regina avgav vid ett sammanträde i f. v. ett uttalande av full belåtenhet med den kostnadsberäkning, som gjorts av the Power Corporation of Canada i och för inläggandet av gas i Regina. Kostnadsberäkningen slutade på \$8,000,000.

Vacker stinger sig Moose Jaw floden fram genom Saskatchewan. Vid dess strand satt en dag för fyrtio år sedan den store indianhövdingen Black Bull. Ett litet blekansikte ligger utsträckt på marken framför honom o lyssnar med förvåning till hans berättelser om gångna dagars buffeljakter och indianstammars fejder. Black Bull höll av den lille gossen, och han sade: "Den dagen kommer, då du skall bli en av de vara."

För endast ett par dagar stod den lille gossen, nu till mogen mannaålder nådd, framför Black Bulls ättling-

ar, och vid trusornas ljud kröntes han till hövding bland de röda männen och gavs namnet Wee-Ya-Tee-Quah-Payo (Det leende ansiktet). Den nyutnämnde hövdingen är Mr. A. E. Whitmore, direktör för "Regina Exhibition Association," vice ordförande i arbetsutskottet och finanskommittén för världsutställningen av lantmannaprodukter vilken kommer att hållas i Regina 1932. Indianerna emotse med längtan denna utställning, emedan de där hoppas få se många av sina vita bröder och först o främst "Den stora vita hövdingen" (H. K. H. Prinsen av Wales).

Så kom turen till den nye hövdingen att tala, och han gjorde detta på indianernas eget språk. Endast för ett fåtal ögonblick kunde hans röst göra sig hörd, ty i glädjen över att höra sitt eget språk började indianerna att klappa sina händer och högljutt jubla. Som liten gosse hade han lärt sig indianernas tungomål och kunde nu göra sig förstörd av dem alla. Hövdingen "Leende Ansiktet" tackade sina bröder för den stora ära de bevisat honom, och när stjärnorna började blinka och lagrets eldar lys-te, gick den nye hövdingen till sin första rådslagnings-tillsamman med sina röda bröder.

räder mellan vete-poolen, regeringen och bank-cheferna.

Enligt meddelande från Ottawa ha åtgärder vidtagits för placeringen av årets vete-skörd. Förra onsdagen hade mr. Bennett sammanträd med ett flertal ledande bankmän och representanter för vete-poolen. Ehuru några detaljer ännu ej föreligga meddelas det att ett gott samförstånd var rådande.

Stenkolspriserna

äro ej för dyra i Winnipeg, säger G. W. Oliver.

I Winnipeg har gått ett rykte att en sammanslutning vid Albertas stenkolsgruvor håller priset å stenkol avsedd för "the Central Heating Plant" för högt. Detta har nu, efter undersökning av ingenjör G. W. Oliver, visat sig sakna all grund, och att priserna tvärtom äro mycket förmånliga. Förbrukningen av stenkol under 12 månader uppgår till 19,000 ton och skall priset fixeras så, att order expedieras efter behov.

Undersökningar

vid Ontarios Hydro göras vid lagutskottets nästa möte.

Enligt Toronto Globe skall en fullständig undersökning av förhållandena vid Ontario Hydro göras vid nästa sammanträde av lagutskottet. En särskild kommitté, varvid Hon. William Finlayson troligen kommer att fungera sasom ordförande, antages komma att fullgöra undersökningarna.

Med vandringsstav i hand. "Doukhobors" Olof Hanson åter hemma.

Från Winnipeg till Vancouver.

Från våra utsända kurirer.

Portage la Prairie, Söndagen den 2 augusti.

Svenska Canada Tidningen & Norrona's Redaktion - Winnipeg.

Första etappen är gjord och den med spänning och intresse emotsedda färden har fått en fullkomligt enastående start tack vare Edra fenomenala arrangemanger.

Lördagens storslagna start skall bli ett minne för livet och vi äro övertygade om att den gamla vikinga-andan fått en ged reklam. Den lever i varje fall, tycks det, i svenska hjärtan och det är vår hoppning att såväl S. C. T., Norrona och H. B. C. skola bliva nöjda med våra prestationer.

Man hade lite svårt att fatta det hela, när man stod där fullt redo för avfärd utanför H. B. C. Det var inte utan att det var lite högtidligt vid avsked och ehuru det kommer att bli en lång och ofta mödosam tripp, äro vi övertygade om att den säkerligen skall leda till något resultat.

Ni hava gjort ett fenomenalt arbete, offrat mycken tid för oss och även personliga umbäranden och utgifter och det synes oss som om det lilla ordet tack vore en ringa ersättning för alla Edra mödor. Men om Ni i det vill innefatta allt vad vi svenskar sedan gammalt lägga i det ordet och så besgla det med ett riktigt fast handslag, tro vi att Ni skola bliva delaktiga av de känslor som behärska oss. Ut- (Fortss. å sida 13)

hota lämna Canada.

"Doukhobors" ledare mr. Peter Verigin uttalar sig att i den händelse nya immigranter av hans sekt vägras inträde till Canada, alla de härvarande då komma att lämna landet.

Mr. Verigin som för närvarande gästar Winnipeg säger sig vara på väg till Europa för att hitföra 20,000 nya "Doukhobor-immigranter". Han framhöll med anledning av ett uttalande från Ottawa vari säges att under nuvarande immigrationslag, dessa immigranter icke uppfylla stadgade villkor och således icke kunna lämnas till landet: "De immigranter jag hoppas få införa hit uppfylla vad angår fordrat kapital alla de bestämmelser immigrationsdepartementet uppställt."

Uttalar sig om sessionen.

"Dagligt eftermiddagste".

När Ivar Wennerström år 1926 utgav sin bekanta bok om Canada, skrev han ett kapitel som har följande rubrik: Tre Svenska Canadensare. Sist bland de tre, och kanske också minst nämnd av de tre, var då Olof Hanson. Wennerström säger själv om honom att "icke heller har jag träffat honom personligen. Men ändock har jag mött honom otaliga gånger."

När Ivar Wennerström utgav sin bok, hade han likaväl som så många av oss icke lärt personligen känna Olof Hanson. Vj hade visserligen hört talas om honom. Ofta kanske som i sagorna och byggt upp omkring honom och hans gärning något fantasiskt, stort, enastående. Kan-ske har Olof Hanson alla des-

sa ur fantasiens sagor fram-trollade ord, men när man gång efter annan förunnats nöjet tillbringa timme efter timme i hans sällskap, försvinner sagogestalten och i stället framträder en så mänskligt enkel typ av vårt eget folk, man gärna kan tänka sig möta.

Kanske det är just denna enkelhet, denna färdfrihet från allt uppstyilat och överklassigt, som bidrar mycket till att Olof Hanson är den han är.

När han då och då gästar Winnipeg, söker han alltid ta sig en liten rundvandring på Logan avenue, och om tiden det medgiver, besöka så många av de svenska platserna där, som möjligt. Slå sig i lag Forts. å sid. 7.

**SVENSKA
CANADA-TIDNINGEN**
Canada-svenskarnas hem- och farm-
journal.

Tryckes och utgives varje torsdag av The Canada Weekly Printing Co. Ltd., ett aktiebolag instiftat under provinsen Manitobas lagar med utgivningsort 325 Logan ave., Winnipeg, Man.

Enligt Canadas lag är ni ansvariga för betalningen av en tidning för hela den tid ni mottager densamma från postkontoret, antingen ni själv är prenumerant, eller ni mottager den i någon annans namn. Då eder pönumerations-id är utlöpen måste ni underrätta utgivaren samt vägra att längre mottaga tidningen från postkontoret för att bli lagligen fri från efterkrav för vidare ändring. Om ni byter om bostad och ej underrättar utgivaren därom, sådan tidningen fortfarande sändes till den gamla adressen, så är ni skyldig fortfarande betala för densamma ifall personen, som mottager den icke gör det.

Ikke beställda bidrag till tidningen, som ej kunna användas, återvändas ej såvida ej porto närslutes.

Adressförändringar.— De av våra prenumeranter, som avflyttat till annan ort, ombedjas vänligen att till oss uppgiva namn på såväl sin gamla poststation som den nya, emedan vi i annat fall äro urständsatte att sända tidningen.

Betalning.— De av prenumeranterna, som insända betalningen per post, ombedjas att göra det genom "money-order", "express-order" eller i registrerat brev. Privata "checks" måste åtföljas av 15 cents för "exchange". Kvitto erkänns genom ändring av datum på adressremsan å tidningen.

Prenumerationspriset måste erläggas i förskott. Tidningen tilländas prenumeranten, tills den är uppsagd och betalning efter \$2.00 per år måste erläggas för skuld. Alla brev och förändelser adresseras alltid till

THE SWEDISH CANADA NEWS
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Till tidningen insända "Fria Ord"-bidrag och polemiska inlägg betraktas som tidningens egendom.

ANNONSPRISER

på begäran. Efterfrågningar (3 gr.) \$1.50. Dödsannonser med ram och kors ej överstigande 3 tum \$1.50. Förlovsannonser, önskas lediga platser m.m. 75c per räk för utrymme icke överstigande 1 tum. Omfattande kyrknotiser och meddelanden om kretsarbeten, speciella missionsmöten, årsmöten o. dyl. 75 cents per tum. Dylig annonsering införes endast mot förut insänd kvit.

Nimos hårdtidsfunderingar.

Hå hå ja ja sa gamle gubben Nimo
En svår och hårder tid vi få gå "tro"
Men mycken klagan föga båta lär
Bäst att se tiden an sådan den är.

Med matbekymren är det ej så lätt
Man sällan får sig äta mätt
Den mat man har är inte just så rar
Men glad man vara får för vad man har.

Fläsk och potatis sällan nu man ser
Det goda kaffet finnes inte mer
Socker och gräddor finnes ej som förr
Och smörgås åter man förutan smör.

Med mjölken är man ställd på hårda prov
Man får på långt när ej till sitt behov
Man tacksam är för varje liten tår
Man är ej utan när man något får

För ägg pr. styck man får en halver cent
Med kassan är det ganska knalt bevint

Oskäligen dyrt är allt vad man skall ha
Var skall en fattig sina pengar ta?

I mörker sitter man på kvällen se'n
På grund av brist på fotogen
Och om till äventyrs man läsa vill
Man läsa får det man kan utantill.

Och våra åkrar se ju ut som öknar blott
Hela grödan har åt fanders gått
Så mister Bennett stå nu vid ditt ord
Och hjälp oss att få mat uppå vårt bord.

Och Robertson sitt ord oss även givit
(Så har det ju i bladet varit skrivit)
Att ingen i Canada svalta får
Men detta blir nog vägen som det går.

Hå hå jaja slöt gamle gubben Nimo
Det är Gu'nås en svår och bisster tid
Men jag är nöjd vad ödet mig beskär
Det kunde säkert vara värre än det är.

L. H.

Gallimatias.

Hur man kan få ihop det om man läser en tidnings annonsida tvärs över framgår av följande provbit:

Från 1 okt. får en ung dam hyra. En försigkommen bagarlärning utan halsband med vit svansända, som har Tillvaratagit en svart blanklädersportmonnä med inläggande pengar samt Mal och Vägghyra i tusental, vilket gör underverk på En 25-årig flicka med fast karaktär och något förmögenhet och tillika är Ett ösvikligt medel mot kalla, svullna fötter och värkande ben. Se hit, herrar karamellfabrikanter, Kragstrykerskoromstoppas och klådas billigt i hemmen, ring blott till Några arbetslösa skraddare, där inga barn finnas och där frun är borta om dagarna på Sig-tunagatan 11 och tillverkar E-maljerade handfat och kött-kvarnar av Avkammat här. I glädje och sorg hyr ni eder En vagnslast Skånska grisar i lådor om 50 kg. till lägsta pris och gör ett besök i Ohls-højarens döden har gjort sitt verk. Lönen för livets veder-mödor är uppnådd; det är vilan under torvan. Torkelson är nu gömd, men ej glömd. Mätte länge hans minne leva han var en god Vasa-bröder och en trogenkamrat.

Brev från Clear Lake, Man.

Helgdags säsongen står nu i sitt flor vad Clear Lake beträffar och varje villa har hittills varit upptagen. "Park-boarden" har arbetat för fulla muggar sedan i våras med att rödja undan ris och skräp i tätstaden, byggt kök, grävt brunnnar samt uppfört latriner. Vaktmästare bostad har byggts, såväl som administrationsbyggnad innehållande tre kontor. Arbetet på vägarna till Norrgate och Dauphin pågår för fullt, dessutom håller man på att hugga ut rid- och gångstigar till en del intressanta platser uppe på fjället. Golvbanan har tagits i bruk, men där är ännu en massa arbete att utföra innan den blir fär-

dig. Ett sjöplan gör en rund runt parken varje dag som vädret tillåter, för att efterse så att ej några skogseldar uppstå. Under den stora skogsbranden i våras tog släckningsmanskaper reda på en ålg med två kalvar, vilka nu äro ett av tältlagrets och badstrandens attraktioner. Här finnes tre restauranter spece-riaffär och en förstklassig charkuteriaffär. Vidare finnes här service-station, ridstall, med små och stora hästar, ett rederi, där man kan få hyra båtar med eller utan motor och naturligtvis finnes här poststation och telefon. För att hålla reda och ordning finnes här en R. C. M-polis stationerad och det mest komiska är, att sedan den första villan byggdes här för 15 år sedan har inget blivit stulet varken sommar eller vinter. Men nu sedan polisen kom hit klagas det över att oljka artiklar taga till fötter och försvinna. Ja, vi ha vår polis i alla fall. Bara vi nu få vägar hit så att turistande människor kunna komma både hit och tillbaka kommer Clear Lake med all säkerhet att bli Manitoabas största, bästa och mest natursköna sommarresort.

Ännu en svensk ur tiden.

Andrew Torkelson avled den 23 juli 1931 å Assiniboia Union Hospital i typhoidfeber. T. var född i Skåne Sverige den 29 april 1880 och alltså blott 51 år gammal. Han emigrerade till Canada år 1907 och tog homestead inom Expanse-distriktet 1910. År 1914 sammanvigdes han med Selma Malmqvist vilken senare avled år 1918, efterlämnande utom maken barnen Ellen, William, och Mildred, vilka nu hava ett gott hem hos Mr. och Mrs. E. Blomqvist Congress. Torkelson erhöi sitt sista vilorum vid sidan av sin maka på Expanse kyrkogård, varrest jordfästningen förrättades av Rev. J. T. Rees. En stor mängd vänner och bekanta hade mött upp och medlemmar från Vasaordens loge "Vårblomma", vilken han under livstiden tillhört, pres-terade vid akten enligt ordens ritual, härmed bjudande sin avlidne broder och kamrat ett sista farväl. För en månad sedan var Torkelson en ibland oss glad och språkssam som alltid. Nu är han ej mer. Allhärjaren döden har gjort sitt verk. Lönen för livets veder-mödor är uppnådd; det är vilan under torvan. Torkelson är nu gömd, men ej glömd. Mätte länge hans minne leva han var en god Vasa-bröder och en trogenkamrat.

L. H.

Språk och kultur.

I sin Kritik av det rena förnuftet lät Immanuel Kant undfalla sig ett centner tungt ord, när han skrev: "Intet okynne är mere hinderligt för utvidgandet av vår kunskap än det, som gör, att man ständigt vill veta på förhand, vartill det skall tjäna, innan man inlåter sig på forskningar, och det till och med innan man ännu kan göra sig det ringaste begrepp om vad det tjänar till, även om nyttan därav på det tydligaste framhålles."

Hade jag frågat mig själv: "Vad skall det tjäna till," hade jag nog aldrig förvär-

vat mig den grundliga insikt i Luthers tanke- och lärosätt, som satt mig i stånd att bjudas spetsen åt Augustanas lärdate teologer. Dessa teologer voro nog inne för att jag skulle läsa Luthers skrifter, "men," sade de, "Luther skrev ofantligt mycket, som det aldrig skulle falla någon in att läsa nu för tiden." Dessa teologer hade alltså icke kommit över den ståndpunkten: "Hvad tjänar det till?" Jag "trodde på det hopp, där intet hopp var"; jag läste utan att veta varför, och slutet var, att jag fick veta varför. Så vitt jag kunnat finna, är jag den ende inom Augustanasynoden, som ansett det mödan värt att förvärva sig någon nämnvärd kännedom om Luther o hans skrifter, och som är ärlig nog att taga allvarliga uttalanden av honom i viktiga saker annorlunda än som otidigheter eller grovt skämt.

Sammalunda begynte jag att läsa isländska och finska utan att veta varför. Nu vet jag varför. Men det finns de som fordra att jag, efter snart två mansåldrar av trängsamtalanden av honom i viktiga saker, skall framhålla mina åskådningar på ett så lättfattligt sätt, att den mest obildade, den lataste och trögaste till att forska och tänka, skall utan svårighet kunna följa mig i min min tankeflykt! It makes me tired! Folk, som knappt nännas eller djärvs röra vid en bok av allvarligt innehåll av fruktan för att de kunde få idéer i huvudet och bli ansedd för "besynnerliga," finner det oändligt roligt att omtala för folk, att jag den ena årstiden predikar, att man skall lära sig isländska, och den andra årstiden, att man skall lära sig finska! Låt mig då en gång för alla bli rätt förstadd, försävt som olärda och andligen förkrympta människor äro i stånd att förstå mig: Jag predikar alla årstider, att man skall lära sig isländska. Mina skäl äro: jag har jag framlagt och torde kunna göra det ännu bättre efter vidare studier och eftertanke. Och varhelst jag träffar finnar, vilken årstid det vara må, predikar jag själv för dem på finska, om man så begär, och jag plägar också inskräpa hos dem viken av att odla sitt språk. Skälen därför angå ju icke vidare en svensk tidnings läsare.

Vid ett prästmöte i Winnipeg föreslog jag, att en svensk prästkvartett skulle sjunga ett par sånger på finska, och så skulle vi inbjuda även finnarna att närvara enoch bli dödad för en obetydligt Tror någon, att våra augus-

tanapräster skulle vara med om någonting så följligt! Skämma ut kyrkan och sjunga själv med genom att sjunga finska sånger! Det står ju skrivet: "Mitt hus skall kallas ett bönehus!" Jaha, det står också någonting mer: "Mitt hus skall kallas ett bönehus allom folkom!" Och det var ända icke det dummaste jag här hittat på. Jag sade verkligen till punkten: "Hvad tjänar det till?" Jag "trodde på det hopp, där intet hopp var"; jag läste utan att veta varför, och slutet var, att jag fick veta varför. Så vitt jag kunnat finna, är jag den ende inom Augustanasynoden, som ansett det mödan värt att förvärva sig någon nämnvärd kännedom om Luther o hans skrifter, och som är ärlig nog att taga allvarliga uttalanden av honom i viktiga saker annorlunda än som otidigheter eller grovt skämt. Jag har lärt mig att högaktat som har mod nog att vara dum.

När nu en olärd och okunnig församlingsmedlem griper till pennan för att försvara sitt kära prästfolk — ett gora, som man borde överlata åt prästerna själva — ja då — då får man veta, vad prästerna haft att säga om en! Och jag tackar allra hjärtligt för upplysningen.

Man tvingar mig att skriva om mig själv, och på samma gång vill man göra gällande, att det förräder brist på slughet, nå, jag så gör. Knepen äro många. Men vad om jag just därigenom bevisar min slughet, att jag inner för sådana herrar giver mig ett sken av att vara dum? Jag hade icke ämnat sluta så tvärt, men utrymmet tvingar mig. Mera en annan gång.

J. B. Linderholm.

Ledig plats.

Följande annons står att läsa i "I B.":

"I brukssamhälle i södra Norrland finnes plats ledig för yngre, ogift snickare, som är returnerad centerforward och villig träna ett fotbolls-lag. Svar åtföljt av betygsskrifter och referenser samt uppgift i vilka lag sökande — — Endast verklig förmåga för dem på finska, om förut spelat, torde insändas ga torde göra sig besvär.

Översättning av Rispin.

Då den enkelske tänkaren Bertrand Russell nyligen blev tillfrågad om den egentliga meningen av ordet patriotism, svarade han följande definition över detsamma: "Patriotiska, och så skulle vi inbjuda även finnarna att närvara enoch bli dödad för en obetydligt Tror någon, att våra augus-

"Den är annorlunda"

är vad folk säger om
DR. PETERS

KURIKO

Den är ett örtbodemedel med erkända företräden. Den har varit i ständigt bruk i mer än hundra år och har bringat hälsans solsen i tusentals hem.

FÖRSÖK DEN BLOTT EN GÅNG — när er matsmältning är dålig, — när er avföring är oregelbunden, — när er sömn är orolig, — när plågor ansätta er kropp, — när ni känner er trött och utsläpad.

Den kan ej erhållas på apoteken. Den tillhandshålls av speciella agenter eller direkt från laboratoriet av
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
2501 Washington Blvd. CHICAGO, ILL.
(Levereras tullfritt i Kanada)

Adalsdokumenten.

Mera polis och mindre militär som ordningsmakt, slutlig vädjan.

Kommissionen har gått synnerligen noggrant till väga för att utleta orsakerna till den tragiska händelsen i Adalen. Döds-kottens sociala förutsättningar tillmätas sålunda ett stort utrymme i rapporten. Alltsedan hösten 1930 hade Marmakonflikten pågått i Hel-sineland, och sympatistrejck hade varit påtänkt redan ti-digt vid Graningeverken i A-dalen. Denna kom till utbrott i slutet av jan. 1930, och där-igenom hade de brännbara konfliktämnen hopats på ett sätt, som alltmera tilldrog sig myndigheternas uppmärksamhet.

Både vid Sandviken och Utansjö tillhörande Gra-ningeverken hade man massa på lager, som i stor utsträck-ning redan var försald och befraktad. Försäljningen hade skett till betydligt bättre pris än som numera kunde ut-vinnas i den öppna markna-den. Bolagen hade därför ett ganska stort ekonomiskt in-tresse av att få fullhöra le-veransavtalen och slippa lig-ga inne med lager för att i framtiden nödgas sälja dem till lägre priser.

Någon åtgärd från bolagens sida att verkställa lastning företogs dock icke tills vidare. Men frågan bragtes redan i febr. 1931 på tal vid ett sam-manträde med den s. k. surtax-kommittén.

Vid sammanträdet väckte direktören i Angermanälvens stuveriaktiebolag P. H. Ström-berg frågan hur man skulle förfara i Angermanälven, om det bleve fråga om lastning av massa från Sandviken och Utansjö. Vid sammanträdet fattade kommittén principbe-slutet, att man i händelse av behov skulle låta utlasta mas-sa genom strejkbrytare. Föl-jande synpunkter skulle hava gjorts sig gällande vid tillfäl-let. Arbetsgivareföreningens representanter ansågo sig vis-serligen icke ha särskild an-ledning att hjälpa de båda i-frågavarande företagen i Sandviken och Utansjö, som icke äro anslutna till arbets-givareföreningen. Å andra si-dan överensstämde det med kommitténs allmänna upp-rift att icke undandra sig hjälp i förevarande fall. Härvid kom i första rummet i betraktande intresset för de rederier, vilkas fartyg voro befraktade, att fartygen icke skulle uppe-hållas på grund av konflikten. Det invercade vidare, att de båda bolagen genom att suc-cessivt under lång tid ha be-talad den särskilda surtaxav-giften hade berättigat anspråk på att kommittén trädde hjäl-pande till.

Beträffande riskerna för att låta arbetet utföras av strej-kbrytare lär direktör Strömberg själv ha avrätt från företaget med hänsyn till den kända om-ständigheten att de om stämningen band arbetarebefolkningen. Kom-mitténs majoritet torde emel-lertid ha ansett, att riskerna

på grund av dittills förelig-vande erfarenheter icke voro allför stora. Enligt vad för kommissio-nen upplysts har icke surtax-kommittén någon särskilt ar-befs-kär till förfogande för ut-förande av stuveriarbeten i sådana fall, varom nu är frå-ga. Anställning sker i varje särskilt fall genom privata förmedlingsbyråer. Initiativet till anställningarna torde här av stuveribolaget, som genom ombud i Stockholm gödde sig till dylika byråer. Inalles en-gagerades ett sextiotal perso-ner.

Meningen var att strejkbry-tarna skulle förläggas i en stuveribolaget tillhörig orack vid Lunde. Stuveribolaget har för sitt arbete vissa fasta för-läggningsorter, därav Lunde är en. Från en sådan förlägg-ningsort transporteras arbe-tarna varje dag ut till den lastageplatss, där arbete äga rum, och återtransporteras på kvällen till förläggnings-orten.

Myndigheterna synas på ett relativt sent stadium ha fått reda på den planerade åtgär-den. På grund av vissa fram-ställningar om fridlysning, som dock icke bifölls, torde landshövding Stenström den 7 maj ha fått reda på att ut-lastning av massa planerats, men det synes inte då ha di-rekt utsagts, att utlastningen skulle ske med särskilt enga-gerade strejkbrytare. Den 8 maj blev det klart för vissa tjänstemän hos länsstyrelsen, att strejkbrytare skulle använ-das och att de skulle anlända redan den 12 maj.

Landshövdingen, som var borta på tjänsteresa, fick kä-nedom om saken först den 10 maj. På länsstyrelsen tycks man ha varit orolig för den inverkan strejkbrytarens an-vändning skulle åstadkomma. Vissa åtgärder vidtogas i det ett par extra polismän för-ordnades. Någon fridlysning beslöts emellertid icke.

Strejkbrytarna anlände till Hernösand den 12 maj. Kommissionen erinrar om att alla största delen av A-dalens arbetarebefolkning ha-sin utkomst på sågverks- och cellulosa-industrien, samt att det icke lider något som helst tvivel, att Adalens industri-arbetare för närvarande un-der de ogynnsamma världskon-junkturererna för ifrågavarande industrier genomgå en nöd-tid. Hårtill tillägger kommis-sionen: Det är fullt förklar-ligt, om Adalsbefolkningen under sådana förhållanden varit mer än vanligt mot-värd för en, låt vara på vitt skilda motiv utgående, upp-till samling för värande a-gemensamma intressen. Att under sådan i och för sig natu-rig stämning kunnat på sätt framgår av de sista Adalsän-delserna missbrukas och miss-riktas av illojala krafter är beklagligt.

En första triumf över ordningsmakten.

Den engagerade arbetsstyrkan transporterades på onsdagsmorgonen från Lunde till Sandviken, där arbetet börjades med lastning av massaba-lar i ångaren Milos.

På åtskilliga anslagstavlor i trakten hade uppsatts ett maskinskrivet anslag utan un-derskrift och av huvudsakligt innehåll, att man borde skri-da till generalstrejk i Adalen så länge strejkbrytarna fun-nos kvar och att samling till ett möte borde äga rum kl. 12 vid idrottsplatsen i Kramfors för massdemonstration mot strejkbrytarna. Uppropet här-rörde antagligen från Sillen-kommunistiskt håll. Mötet äg-de rum på utsatt tid och var besökt av några hundratals personer. Härvid uppträdde endast en talare, nämligen Ax-el Nordström, som anses vara en av ledarna för den Sillen-kommunistiska rörelsen i A-dalen. Talet var helt kort och gick ut på att man genom en demonstration borde utöva på-tryckning på demonstrationen i Kramfors vid de olika arbetsplatserna. Någon uppmaning till våld mot strejkbrytarna innehöll talet icke.

Efter mötets slut uppstäl-lde man sig till demonstrationståg och talet marscherade först till Kramfors fabriks och sedan till idrottsplatsen för arbetets nedläggande. Därefter vände man och mar-scherade norr ut på allmänna landsvägen, varefter man på en avtavsgräns marscherade ned mot Sandvikens samhälle.

Såväl landsfogden som po-lisstyrkan blev inblandad i massan. Tillförordnade lands-fiskalen, som lär ha blivit ut-satt för stenkastning från demonstranternas sida, hade dock under tiden sökt skydd på en hogserbåt, som också lade ut.

Demonstranterna gingo om bord på Milos för att leta efter möjligen kvarglömda strejkbrytare. Ett försök av en polisman att hejda dem vid landgången misslyckades. Man sökte först i luckan 3 på åker-däck men hittade därefter nära kvarglömda i luckan 2 på fördäck. Dessa blevo miss-handlade, varefter några av dem upphissades med tillhjälp av en s. k. gaj, som finnes på-stad i lastbommens ände. Vis-sa i pressen förut synliga skildringar om huru härvid tillgick anser kommissionen överdrivna. Två av de påträ-fade strejkbrytarna lämnades kvar ombord. De voro avs im-made eller simulerade i varie fall avsvimning. De andra fy-ra medfördes främst i demon-strationståget på återvägen till Kramfors.

Vid återkomsten till Kram-fors uppställdes strejkbrytar-na på en makadamhöj och Nordström förhörde dem om deras personalia och synes ha uppmanat dem att icke vida-re ägna sig åt strejkbryteri-arbete. Därefter tillsade han dem att de skulle få söka lä-kare. Uppträdet slutade med ett Nordström för de övriga demonstranterna framhöll, att man nästa dag skulle träffas i Frånö och då gå att hämta de övriga strejkbrytarna i Lunde.

Kommissionens slutsats för den 13 maj:

Kommissionen gör för egen del det uttalandet, att demon-stranternas uppträdande i Sandviken hör till det slars-rika och motbjudande uppträ-dande, som dess bättre tidigare varit så gott som okända vid arbetsstrider i vårt land. An-gående enskilda demonstran-ternas handlingssätt göres av förut nämnd anledning ej nå-got uttalande. Polismyndig-hetens uppträdande lämnar enligt kommissionen utrymme för grava anmärkingar. Det

var ett avgörande fel att låta demonstranterna få tillfälle att bryta sig in på området. Genom vad som sedan hände vunno vissa aggressiva ele-ment en triumf över ordnings-makten. Utan denna triumf skulle icke demonstrationst-a-get till Lunde fått den form det sedan fick och då skulle icke heller döds-kottens vid Lunde fallit. Det fel, som be-gicks vid Sandviken, är såle-dess enligt kommissionen grundläggande för hela det följande händelseförloppet. Kommissionen framhåller ock-så, att landsfogden och polis-styrkan under uppträdet vid Sandviken lämnades i frei och hade möjlighet att röra sig fritt. Det ifrågasättes, om icke ett uppträdande präglat av större initiativkraft skulle varit ägnat att minska hetsig-heten. Det borde icke ha varit utslutet, att landsfogden från början gått ombord på Milos med så stort antal poliser, som han i hast kunnat samla omkring sig. Möjligen hade därigenom det efterföljande svarartade uppträdet kunnat undvikas.

Efter att ha lämnat en re-dogörelse för händelserna på kvällen den 13 maj i samband med militärens urlastning vid Sprängsvikens järnvägssta-tion, där stenkastning förekom mot truppen under skymfliga tillmålen och utmaningar, samt i samband med förlägg-nin en av truppen Mesterton till stuveribolagets baracker i Lunde, där militären för att befrias för en påträngande massa såg sig nödsakad att tillgripa rökrasbomber till för-svar, hopsummerar kommis-sionen sina intryck på följande sätt:

Kommissionen uttalar, att det är svårt att avgöra, om man vid rökhandgranaternas kastande kunnat iakttaga större försiktighet, men att man måste komma ihåg, att upp-rorslagen hade blivit last och att inzen av dem, som uppe-hollo sig invid planket, kan ha svävat i okunighet om, att detta var förenat med risk.

Demonstrationstågets fredliga karaktär be-täcklas på goda grunder.

Händelserna under Krist-himmelsfärdsdag utvecklade sig snabbt. Massmötet i Fran-ö samlade skaror från hela Adalen och de hetsande talen följde oavbrutet från tämligen improviserade talarstolar. De ledande socialdemokraterna voro väl mot ett aggressivt uppträdande och försökte å-stadkomma ett parlamenta-riskt beslut om gemensamt uppträdande. Förhandlingar-na härom ägde rum på ett en-skilt möte, men vid sidan av detta pågick det allmänna, där ansvarslösa element snart ro-fino överhanden och tämligen allsväldigt genomdrovo planen på ett demonstrationståg ned mot den fridlysta platsen i Lunde, där militären var förlagd.

Det enskilda mötet drog rätt långt ut på tiden. När mötet avslutades hade demonstra-tionståget till Lunde redan av-marscherat och däri delto-ro sålunda icke de ledande re-presentanterna för ortens fackföreningsrörelse. Ej hel-ler deltog i demonstrationstå-get de kommunister, som in-valts i förstärkningskommittén.

För det beslutade demon-strationståget erfordrades icke tillstånd av eller anmälan till offentlig myndighet. Tå-get berörde nämligen icke or-ter, där ordningsstadgan för arbetsstäder gäller.

Vid det allmänna möte bod-icke utsetts vare sig ledare eller ordningsmän. En del per-soner tyckas dock självmant ha påtagit sig en upprikt att medverka vid tågets ordnan-de. Härvid synes man ha upp-

trätt med en viss aggressivitet, då det gälde att förmå folk att ställa in sig i tåget. Vidare ha vissa iakttagare den uppfattningen, att man var angelägen om, att det hela snart skulle bli färdigt.

Tåget företräddes av två fanor och ett standar, vilka alla voro från Utansjö. Efter standaret och fanorna följde en musikkår, den s. k. Dynäs—Våja hornorkestern. I spetsen för tåget — således före stan-daret och fanorna — gingo 7 eller 8 stycken yngre män, av vilka åtminstone de flesta få anses tillhöra den Sillenkom-munistiska riktningen. De be-nämnas i kommissionens rap-port "tätmännen". Till denna grupp hörde den sedermera dödade Bergström samt de så-rade Lidén och Abrahamsson. Vid förhör inför kommissio-nen ha tätmännen förklarat, att de icke blivit utsedda till ledare och ej heller själva be-traktat sig sasom ledare. Det hade berott på tillfälliga om-ständigheter, att de kommit att gå i tåten av tåget. Tät-männen förneka också, att de givit tillisägelse om tågets avmarsch. Tåget skulle ha satts i gång, sedan rop hörts från köen, att man vore färdig att avmarschera.

Avmarschen skedde strax före kl. 2. Uppgifterna angående deltagarnas antal växla betydligt. En del demonstran-ter ha uppskattat deltagarna till 7,000 a 8,000 man. En per-son har vid avmarschen be-räknat tåget till 3,500 perso-ner och två personer strax före framkomsten gjort en uppskattning till 2,500 deltagare. Personer, som hörts inför kommissionen, ha dock uttalat, att tåget var det stör-sta, som någonsin förekommit i Adalen, eller i varje fall det största, vari de själva deltagit.

Under det att en påtaglig upphetsning rådde vid mötet i Frånö, ha vissa iakttagare förklarat, att i själva tåget rådde ett påfallande lugn. Kommissionen förklarar detta på så sätt, att de aggressi-va elementen i Frånö gjorde sig särskilt hörbara; tågets huvudbestandsdel utgjordes dock av lugnt och sansat folk, och när mötesdeltagarna ble-vo utspridda över en lång väg-längd, kommo de senare ee-menten att ange huvudtonen.

Kommissionen uttalar an-gående demonstrationståget bl. a. följande: Något tvivel råder icke om den stora mas-san demonstranter lojala och fredliga syften. Dessa hade uppenbarligen för avsikt att företaga ett vanligt demon-strationståg till Lunde. Om det förhållandet att ledarna för den fackliga rörelsen sak-nades i tåget torde en mängd deltagare, kanske de flesta, ha saknat kännedom. Ehuru sålunda det stora flertalets lojala avsikter icke kunna i-frågasättas uppstår spörsmål-let, huruvida de som föranlett uppträdet i Sandviken och i-scensatt stenkastningen mot militären föregående kväll i Sprängsviken och Lunde voro beredda att under torsdagen uppträda som fredliga och laglydiga demonstranter, eller om icke den hastiga iscensätt-ningen av demonstrationen yvade på en önskan att göra ett nytt försök att söka kom-ma oro och kravaller åstad.

Såsom ett bevis för att ä-ven ytterlighetsgruppen hade fredliga avsikter, ha abero-pats, att Nordström på mö-tet i Frånö skulle uppmanat till lugn. Måhända var dock Nordström ej heller själv över-tv ad om, att hans uppmaning till lugn skulle av alla tagas på allvar. Några mystiska an-tydningar vid Frånömöt kan na-tyda därpå. Hans ord följde ungefär på följande sätt: "Kamrater, kom ihåg, att vad som har hänt och än kommer att hända, så skola vi aldrig nämna några namn." En viktig (Forts. å nästa sida.)

omständighet för bedömandet av de heta elementens sinnestämning är, att enskilda demonstranter plockade på sig stenar långt innan taget var framme. Även när man närmande sig Lunde, har stenspöckning förekommit, och när taget marscherade utför backen vid den s. k. Hedkvists gård, iakttogos många demonstranter med stenar i händerna. Även vad som sedermera skedd i själva sammanstötningens ögonblick tyder otvivelaktigt på, att man icke kan fritagat ett mindre tal bland deltagarna från misstanken att ha velat framkalla bråk och kravaller. Huru långt denna grupp av demonstranter var beredd att gå och huru genomtänkta deras planer voro, därom kan kommissionen icke uttala någon mening. Säkert är, att många av de hetaste överhuvud icke ha tänkt alls över, vad de gjorde och över de risker, för vilka de utsattes sig och andra. Mera beräknade kuppmakare i kretsen ha väl utgått ifrån, att det stora demonstrationståget, omfattande en samling av hela Adalens arbetarebefolkning, skulle utgöra en trygghet mot kraftåtgärder från militärens och polisens sida.

Landsfogde Pahlman får uppbara starkt klander.

Däremot har kommissionen i andra avseenden riktat en skarp kritik mot de vidtagna dispositionerna. Till en början anføres, att det förelåg ett grundfel därutinnan, att landsfogden i alltför hög grad litade på militären vid ordningens upprätthållande. Militärens utbildning och beväpning hänvisar på dess användning mot en motståndare, som själv uppträder med vapen i handen, och en väl utbildad polisstyrka är både smidigare och effektivare, när det gäller att möta en upphetsad folkmassa. Det var därför ett avgörande fel, att landsfogden i förlitande på militärens närvaro skickade bort den polisstyrka, som rekriverats från Stockholm. Denna polisstyrka hade i första hand bort möta demonstrationståget, och militären skulle ha hållits i reserv.

Då diket valdes såsom gräns eller demarkationslinje, hade detta bort utmärkas genom stängsel eller i varje fall genom anslag, så att demonstranterna haft reda på, vad de skulle rätta sig efter. Möjligheten att uppföra ett provisoriskt stängsel borde icke ha varit utesluten. Denna anmärkning sammanhänger emellertid med en annan, nämligen att demonstrationståget redan på ett tidigt stadium följde framkomsten till Lunde och i varje fall senast vid korsvägen bort erhålla underrättelse om de dispositioner, som vidtagits och den fara, för vilken demonstranterna utsattes sig, om de försökte sätta sig över myndigheternas bestämmelser. Sådant meddelande hade bort ske genom polis och stora, tydliga anslag.

Kommissionen säger härom: "Ett effektivt klagorand för demonstranterna, vilka risker de utsatte sig för skulle antagligen ha förhindrat katastrofen." Enligt kommissionens mening föreligger här ett avgörande missgrepp av både landsfogden och den militära befälhavaren. Man kan icke säga, att åtgärderna i de nu nämnda avseendena föredrägsvis ankom på ender av dem utan de måste ha ålagt dem båda.

De av kommissionen såsom lämpliga angivna åtgärderna hade emellertid icke kommit till stånd. I stället hade man valt att utplacera ryttarpatuller på de båda vägarna. Angående dessa patullers uppgift hade uppkommit ett ödes-

digert missförstånd mellan landsfogden och kapten Mesterton, ett missförstånd, som aldrig blev uppklärt. Landsfogden anser, att han givit order om, att dessa patuller skulle ha en dubbel uppgift, nämligen dels att hindra demonstrationståget att komma fram längre ned på vägarna, och dels att giva demonstrationståget anvisning på att i stället gå ut på fältet för att där utföra sin demonstration. Själva landsfogden tänkt sig att inta plats på den västra vägen vid patullens sida för att ge anvisning om vägmarsch. Kapten Mesterton åter hade fått den uppfattningen, att det skulle ankomma på landsfogden och polisstyrkan att ge anvisningar om, vart taget skulle marschera. Militärens uppgift var endast att hindra taget att komma fram längre än till de platser, där patullerna utstälts. Patullerna fingo därför aldrig annan order än att hindra demonstrationståget att komma fram, och demonstranterna fingo på detta vis icke ens de tillsgelser och varningar, som landsfogden tänkt sig. Kommissionen påtalar med skarpa denna brist på reda ifråga om ordena. Kritiken riktar sig här för i första hand mot landsfogden, men kommissionen anser, att även den militära befälhavaren haft skyldighet att beakta, att dispositionerna på denna punkt blevo utförda på bästa sätt.

Ytterligare ett par fel från landsfogdens sida påtalar av kommissionen. På grund av den hotande situationen hade landsfogden försökt erhålla medgivande från Arbetsgivareföreningen, att strejkbrytarna tills vidare icke skulle användas i arbete. Då detta vägrades, beslöt landsfogden att med stöd av bestämmelserna i landsfogdeinstruktionen om åtgärder för ordningens upprätthållande förbjuda strejkbrytarna att tills vidare användas i arbete. Omkring klockan 2 erhöll landsfogden meddelande om beslutet och fick i uppdrag att framföra detta till demonstrationståget. För ändamålet vände sig landsfogden till en kriminalkonstapel vid namn Sundin. Härvid uppstod ett mycket ödesdigert missförstånd, att landsfogden menade, att Sundin skulle gå demonstrationståget till mötes och lämna meddelandet, medan Sundin fick den uppfattningen, att han, sedan demonstranterna fått breda ut sig på fältet, skulle söka rätt på någon av deras ledare och sammanföra denne med landsfogden för att den senare skulle få tillfälle lämna meddelandet.

Ett ödesdigert telefonsamtal med Herönsand.

Strax före demonstrationstågets ankomst kom ett telefonsamtal från landsfogden till landsfogden. Denne var då ute på en inspektionsrund. Ett bud sändes efter honom, och han sprang då ned till telefonen i stället för att meddela landsfogden, att taget var så nära, att han icke kunde avlägsna sig. Musiken hade redan hörts. Till denna landsfogdens åtgärd torde ännu ett missförstånd ha bidragit. När landsfogden fick definitivt besked om att demonstrationståget skulle komma, hade taget redan avmarscherat, men landsfogden fick den uppfattningen, att taget endast höll på att ställa upp. På den grund hade han beräknat, att taget skulle framkomma till Lunde senare än vad det verkligen gjorde. Medan landsfogden telefonerade med landsfogden, hörde han taget komma och avbröt telefonsamtalet och

skyndade ut. Han såg sammanstötningen och började springa över fältet, ropande och viftande med händerna. Han insåg dock snart, att det hela var förgäves och återvände även han ned till förläggningen.

Beträffande dispositionerna anmärker kommissionen slutligen, att landsfogden själv bort vara närvarande på platsen.

Mesterton får gott betyg av kommissionen.

Kommissionen ingår därefter på en undersökning av förutsättningarna för kapten Mestertons eldkommando. Härvid uttalar kommissionen till en början såsom sitt personliga intryck av Mesterton, att han är en allvarlig och ansvarskännande man med stark plikt känsla, vilken naturligen i hög grad blivit präglad av hans yrke och utbildning. På kommissionens begäran har regementsläkaren yttrat sig i anledning av det påstådda förhållandet att Mesterton skulle vara nervöst belastad. Något sådant är enligt utredningen icke fallet.

För bedömning av Mestertons handlingssätt har man att fästa sig vid tre faktorer, nämligen den psykologiska bakgrunden därför, de vidtagna dispositionerna och demonstranternas förhållande. Ifråga om den psykologiska bakgrunden framhåller kommissionen först några omständigheter av allmän natur, nämligen dels att Mesterton ifråga om sina iakttagelser påverkats av sin övertygelse om tillvaron av en kommunistisk militärorganisation i Adalen, dels att Mesterton före avresan från Sollefteå av regementschefen erinrats om att han borde undvika ett upprepande av händelserna i Sekarpö 1917, då en militärstyrka, som utkommenderats för ordningens upprätthållande, låtit avvärpa sig av folkmassan, dels att Mesterton fått den felaktiga uppfattningen, att demonstrationståget i och för sig var lagstridigt och dels att onsdagens händelser inverkat på Mestertons bedömning av situationen. Till dessa allmänna synpunkter anknyttas andra av mera speciell art, vilka hänföra sig till Mestertons föreställning om det aktuella läget och vilka särskilt framhållits av de åberopade militära sakkunniga. Hit hör hans iakttagelser rörande sammanstötningen med ryttarpatullerna, hans sammanträffande med Sundin, varvid han torde ha bibragts den uppfattningen, att Sundin verkligen hade varit i kontakt med demonstrationståget, hans uppfattning av skottlossningen, som givit honom det intrycket, att skotten skötes från båda sidor samt slutligen Beckmans yttrande om att annat icke fanns att göra.

Dödskotten i den utlösliga begäret.

Beträffande frågan om skottlossats från demonstranternas sida lämnar kommissionen en fullständig redogörelse för den bevisning, som förekommitt i detta avseende. I detta sammanhang märkes särskilt, att den bråda i förläggningstängslet, som på sin tid förklarades förte kulhål efter skott från demonstranternas sida, blivit undersökt av de särskilda experterna med negativt resultat. Sergeanten Rask blev särad i nacken vid tillfället. Såret har varit föremål för särskild undersökning, som ej givit stöd för ett såret härrört av skott.

Kommissionen har i detta avseende uttalat, att den icke funnit skäl föreligga för antagandet, att skottlossning förekommit såsom ett an-

greppsmedel gent emot militären eller förläggningen och därmed skulle ha givit uppgift till den hastiga utvecklingen av händelserna, som ägde rum från mötet mellan patullerna och demonstranterna. Om skottlossning ärt rum, kan den icke ha förekommit i avsevärd utsträckning och kan icke ha varit uttryck för en organiserad aktion, utan den har då sin förklaring däri, att en eller annan vildhjarna i ögonblickets upphetsning avfyrat skott. Då vid sådant förhållande frågan om någon demonstrant avlossat skott är av relativt underordnad betydelse, och bevisningens bedömning erubder så stora svårigheter, att den kan lämna utrymme för mycket olika uppfattning, har kommissionen ansett sig böra avstå från att göra något bestämt uttalande om, huruvida skott lossats från enskild demonstrants sida.

Hur skottlossningen från patullens sida börjat är också föremål för mycket olika uppgifter. Löjtnant Beckman och sergeant Rask ha i denna del berättat: Beckman, som var patrull, som skulle hejda demonstrationståget på landsvägen, uppehöll sig på fältet. När han såg sammanstötningen och patullens reträtt, galopperade han ned förbi ingenjörsvillan och upp på landsvägen samt torde ha stannat ungefär vid handelsboden. Under tiden passerades han av männen i patullerna med undantag av Rask. Denne kom efteråt på landsvägen ledande hästen. Enligt Beckmans uppgift skulle han nu ha sett en av förfoljarna sammankrupa intill bergväggen öster om vägen rikta ett handskjutvapen emot Rask. Samtidigt skulle han sett, att Rask ryckte till och att denne var särad. Han hade då fått den uppfattningen, att mannen skjutit på Rask. För att förhindra ett andra skott hade han avlossat sin pistol mot mannens ben. Uppgifterna äro dock icke bestyrkta i vad angår mannen, som skulle sikta på Rask, eller beträffande den uppgivna skottriktningen.

Kapten Mesterton, som befann sig på vänstra flygeln, såg sammanstötningen med patullerna. Han fick den uppfattningen, att ett angrepp höll på att riktas mot hans svaga högra flygel. Han sprang då i riktning mot ingenjörsvillan. På vägen mötte han kriminalkonstapeln Sundin, som skulle ha yttrat: "Det går ej att komma till tals med dem, de äro alldeles vilda." Längre fram fick han höra skottlossningen. När han kom fram till ingenjörsvillan, iakttog han demonstranter dels på vägen nedanför Westmans gård och dels uppe på kullen utanför västra gaveln till samma gård. Stenkastning mot infanterietällningen iakttog han även. Landsfogden var såsom förut nämnts icke på platsen, och någon uppläsning av uppropet från civilmyndighetens sida ansåg Mesterton därför ej medhinnas. Kapten Mesterton ropade då tre gånger: "Halt, i lagens namn stanna, annars skjutes här skarpt." Sedan Mesterton ropat sin uppmaning att stanna ansåg han sig fortfarande iakttaga en rörelse framåt. För att skrämna avlossade han då fyra skott med sin pistol, vilka skott han riktade mot ett upplöst trädgårdsland på Westmans gård. Även serganten Lindgren torde ha avlossat ett skott med sin revolver. Då kapten Mesterton ansåg sig möta en öppet beväpnad demonstrant utanför vägen, anryckande framåt, kommande han eld.

Med hänsyn till de ord, som förut givits, nämligen att ett eldkommando endast skulle avlossas lösa skott och att

skarpa skott fingo lossas först på nytt kommando, innebar detta kommando en viss tvektidighet. Mesterton har själv förklarat, att han ansåg situationen så hotande, att den tänkta varningen med lösa skott redan var försutten och ändamålslös. Han avsåg därför med sitt kommando, att skarpa skott skulle avlossas i omedelbart sammanhang med de lösa och utan nytt kommando. Däremot avsåg han, att den förut givna ordern om skottens riktande framför demonstranterna alljämt skulle iakttagas.

Sammanlagt avfyrade militären fjorton eller femton skarpa skott från gevär samt tio vid plundring av kulspruta. Resultatet av dessa döds-skott voro fem döda och fem sårade. Kommissionen har lämnat en fyllig redogörelse för snart sagt varje skotts antagliga riktning och beräknade kulbanor. Det skulle leda för långt att här lämna en redogörelse för den fackmässiga utredningen i berörda avseende. Huvudintresset samlar sig kring kommissionens försök att fördela skulden till dödskotten.

Nödvärnsrätt, ej order ursäktar patullens första skarpa skott.

Frågan huruvida Beckman kunnat åberopa nödvärn för sitt första skott lämnar kommissionen öppen för eventuellt prövning av åklagare och domstol. Beträffande skottlossningen från Beckman och Rask uttalar kommissionen, att den nödvärnsrätt, som eventuellt tillkom dem, icke kunnat sträcka sig längre än som var nödvändigt till deras personliga skydd. Att ryttarpatullerna skulle ha haft rätt att avlossa skott så som en del av det militära detachementets uppgift i det hela eller med hänsyn till den nödvärnsituation, som kunnat uppstå för truppen i övrigt och för dem, som truppen hade att skydda, kan icke antagas. Genom en skottlossning, som icke var absolut oavgånglig till personligt nödvärn, överskreds den order, som gällde för patullernas uppgift i allmänhet och som kunnade draga sig tillbaka, de skulle återvända till förläggningen och därefter göra tjänst till fots. Dessutom har en sådan skottlossning i hög grad misslett den högste befälhavaren ifråga om situationens allvar.

Mera polis och mindre militär som ordningsmakt, ett önskemål.

Kommissionens slutord: "Det finnes sålunda anledning att icke lägga en alltför tung ansvarsbörda på den militära befälhavaren. Men även om detta beaktas måste varje tänkande människa reagera mot att det som hände överhuvud skulle behöva inträffa. En kravall, som i närtion av rikets större städer säkerligen kunnat avvärras med en relativt ringa polisstyrka utan andra skador än några korsår, föranledde i detta fall de ohyggliga resultatet av fem dödade och fem sårade. Enligt kommissionens mening visar detta med styrka på vad som redan förut framhållits, nämligen vilket olämpligt medel för ordningens upprätthållande militären är i sådana fall, där det icke är fråga om att möta en öppet beväpnad motståndare."

Kommissionen vill därför ålyst sin framställning med en bidjan till statsmakterna att för framtiden söka förekomma ett upprepande av vad

som skett dels genom yterligare förbättringar av polisväsendet, varigenom militärt bistånd i det längsta kan undvikas och dels genom åtgärder, avseende att vid tilltänkta större folksamlingar anordnarna och ordningsmakten på förhand vinna kontakt med varandra för uttrönande av bästa sättet för ordningens upprätthållande."

Ädals kommissionens berättelse är under tecknad av ordföranden, f. d. justitieradet Arthur Lindhagen samt övriga ledamöter i kommissionen, professor Östen Undén, advokaten Eliel Löfgren, förbundsordföranden Fritjof Ekman och bruksdisponenten Carl Fredrik Göransson. Avvikande mening har icke uttalats på någon enda punkt.

Enig svensk press ger högt betyg åt Ädalskommissionen.

Men är oenig om hur kommissionens rapport skall tolkas.

För S. C. T. från Svensk-Amerikanska Nyhetsbyrån, Stockholm, juli.

Ädalskommissionens rapport har fått en synnerligen god press i Sverige. Såväl de tidningar som tidigare funnit vissa förmildrande omständigheter för myndigheternas upptäckande som de, vilka ansett sig böra beteckna befälhavaren för truppen, kapten Mesterton, som mördare, anse sig nämligen i kommissionens rapport ha funnit belägg för sin egen ståndpunkt i saken. Den förstnämnda gruppen erkänner, att den kritik mot de civila och militära myndigheternas åtgärder, som kommissionen framfört, nog är berättigad, men framhåller att det är lätt att vara efterklok och att det i synnerhet för kapten Mesterton varit svårt att på några sekunder och utan fullständig överblick av det verkliga läget avgöra hur han skulle handla. I ett avseende äro emellertid samtliga tidsningsuttalanden enstämmiga. Militären bör icke användas att upprätthålla ordningen i arbetskonflikter. Den är inte utbildad och inte heller lämpligt beväpnad för en dylik uppgift och det är ägnat att minska försärets redan förut ganska ringa popularitet om det beordras att rikta sina vapen mot landsmän.

Stockholmstidningen synes rätt karaktärisera den sorgliga och i Sverige enastående affären med följande ord: Läser man rapporten i dess helhet, får man ett starkt intryck av omöjligheten att utpeka någon enda som den direkt skyldige. Skulden för det ohyggliga som inträffade delas av många. Till sist synes det vara ett resultat av en serie olyckliga sammanträffande omständigheter.

Dagens Nyheter finner att de mattlösa beskyllningar, som kapten Mestertons person utsatts för i vissa delar av pressen, har kommissionen icke ansett sig kunna biträda. Den har under kritik tvärtom klarlagt hans ansvars- och pliktanslia, plus de yrkesförutsättningar, från vilka han handlade. Om det brutit i lugnt omdöme, så bör den bristen främst läggas på den civila myndigheten. Svenska Dagbladet och regeringsorganet Svenska Morgonbladet göra sig till tolk för samma uppfattning, medan Branting i Social-Demokraten anser att kommissionen levererat ett förkrossande anklagelsesmaterial mot de engagerade myndigheterna, främst kapten Mesterton.

Aftonbladet finner det däremot inte säkert att kommissionen har rätt i sitt påståen-

de att skarpskjutning mot folkmassan "objektivt sett" hade kunnat undvikas.

Ny Tid, den socialdemokratiska parteledarens språkrör, framhåller att den största beaktningen av undersökningen är kommissionens kraftiga och väl grundade utdömande av militären som ordningsmak vid arbetskonflikter. Det måste bli sista gången en militärkommendering av detta slag sker här i landet. Men det bör också sägas, att det från de organiserade arbetarnas sida är nödvändigt att göra slut på det bolsjevikiska ofog, som utgör preludierna till Ädals-ragedien.

Handelstidningen, slutligen, sammanfattar rapporten sålunda: Över huvud framträdande till ordningens upprätthållande tillkallade militärer, både den så starkt klandrade kapten Mesterton och de övriga, i en helt annan och gynnsammare dager än tidigare.

ISLAND KRÄVER OCKSA DEL I ÖSTGRÖNLAND.

Regeringen skall tillvarata öns intressen.

Grönlandsfrågan har nu återupptagits på Island. Med anledning av telegram från Reykjavik har f. d. förste ministern Thorlaksson i alltinget framlagt följande förslag till dagordning i Grönlandskonflikten:

"Alltinget hemställer till regeringen om att tillvarata Islands intressen vid behandlingen av den konflikt, som uppstått mellan Norge och Danmark om öververhögshetsrätten på Östgrönland."

I de kortfattade motiven, som ledsaga förslaget, heter det, att Island har både rättigheter och intressen att tillvarata på Grönland, och det är nödvändigt att icke församma dessa. När förslaget kommer fram till behandling i alltinget väntar man en närmare redogörelse. Det väntas att förslagsställaren bl. a. kommer in på den teori, som på senaste tid återopats, nämligen att de mot polen vettande länderna skulle ha rätt till de områden, som ligga mellan landets öst- och västligaste delar till polen dragna linjer. Till följd av en sådan teori skulle en stor del av Östgrönlands kust samt den av Norge annekterade ön Jan Mayen tillfalla Island.

Dödsfall.

Förre direktören vid Livränteanstalten i Kalmar G. A. Kindberg har avlidit i sitt hem i Kalmar. Han var född 1854.

Arkebiskopens minne firat landet runt.

Arkebiskop Söderbloms minne har högtidligt firats i kyrkorna över hela landet. På en del platser ha särskilda minnesgudstjänster hållits, men på de flesta orter, däribland Stockholm skedde högtidligt i samband med högmässorna, dels genom att den officierande i sin predikan inllikade något om den bortgångne och hans livsgärning, dels genom kortare minnestal efter gudstjänstens slut.

NÄRINGSLIVET.

Stor lagerbrand i Malmö med skador för 70,000. I Malmö utbröt av ännu okänd anledning eld i a.-b. Sydsvenska äggexportens lagerbyggnad vid Industrigatan härstäd. På grund av betydande lager av träull och annat eldfärdigt material fick elden genast stor omfattning. Byggnaden jämte inneliggande ägglager förstördes till största delen. Skadorna anslås approximativt till 70,000 kr.

Eld uppstod i fabrikslokaler vid Lagerfors pappersbruk i Bällefors socken öster om Moholm järnvägsstation i Skaraborgs län. Elden, vars orsak ännu är obekant, fick riklig näring i inneliggande lager av pappersmassa och kartonger, och när man hade lyckats begränsa den, var hela fabriksbyggnaden med tillhörande ny uppsättning av maskiner förstörd.

Bruket äges av firman Ahlén & Holm. Det brinna var försäkrat för obekant belopp.

Ekonomibyggnad vid Hallandsgård i Aska; skador för 40,000 kr.

Eld utbröt i ekonomibyggnaden på Nilsård vid Hasslås invid Falkenberg. Elden, som uppstått genom gnistor från motorn till hölisen spred sig så hastigt att hela ekonomibyggnaden genast var tillspillogiven. Värdet av det brinna uppgår till mellan 30 och 40 tusen kr.

Stenhuggeri i Varberg, som nedlätts.

Granitaktiebolaget Kullgrens änka i Uddevalla stenhuggeri i Varberg kommer att nedläggas driften. Arbetsnedläggelsen berör ett 60-tal män.

De sjunkande statsbancintäkterna.

Statsbancintäkterna befinna sig enligt redovisningen för maj alltjämt i sjunkande. Överskottet för nämnda månad uppgick till cirka 1 miljon kronor mot 2,7 miljoner samma månad i följ. För tiden januari — maj i år var överskottet 8,9 miljoner mot 16 miljoner samma tid förra året.

Många, som vilja törrlägga Öregrund.

Länsstyrelsens i Stockholm medgivande för Öregrunds spritbolag att under åren 1932—33 idka utskänkning i Östhammar av spritdrycker och vin har överklagats hos regeringen av folkskollärare Johan Liselius. I klagomålen instämna ett hundratal ortsbör, bl. a. stadsstyrelsens ordförande, stadsfiskalen och ett flertal stadsfullmäktigeledamöter.

Spannmålsbelåningen har dryftats.

Något sammanträde med Svenska bankföreningen för diskussion om spannmålsbelåningen har icke ägt rum. Vad som förkommit är allenast, att några representanter för på landsbygden arbetande affärsbanker på torsdagen sammanträdde för att informera sig hos varandra om det ändrade läge, denna fråga erhölet genom de vid årets riksdag fattade besluten. Härvid har konstaterats, att hos bankerna finnes intresse för att biträda med långgivning mot pant i spannmål under för låntagarna gynnsamma villkor. Därjämte har dryftats en del tekniska detaljer. Något gemensamt beslut har icke fattats eller varit ifrågasatt.

OLYCKSKRONIKAN.

En liten femårs tragiska död.

En 5-årig son till cementarbetaren T. Hjelm i Slite blev härromsagen överkörd och ögonblickligen dödad av en tungt lastad vagn. Gossen medfördes på cykel av sin moder och kom under vagnen, då modern av någon anledning körde omkull.

Gryta med kokhet tjära över fyra små pojkar.

Under lek vid Luossavarafället i Kiruna råkade fyra pojkar valta in i en gryta innehållande kokhet tjära och fingo innehållet över sig. Samtliga fördes till sjukhuset, där tre av dem kvarligga. Svårast skadad är 12-åriga A. Nilsson beträffande vilken tillståndet betecknas som mycket allvarligt. En annan av ynglingarna har fått svåra brännskador i

ansiktet och för honom befärras framtida men som följd av olyckan.

Snälltåg tar kurva med för hög fart.

När nedgående snälltåget på avstokstambanan passerade den skarpa kurvan vid Ramshall, blev tågets fart ej tillräckligt inbromsad med påföljd, att vagnarna våldsamt krängdes åt sidan. En fruktansvärd villervalla uppstod, som i en del vagnar nästan gränsade till panik.

I restaurangvagnen slungades servis och matrester huler om buller. Gästerna follo i golvet, och förskräckelsen var allmän. En svimmade och en annan fick ett hysteriskt anfall. Genom den kraftiga stöten kastades dörren till köksavdelningen upp. Kittlarna på spisen hade vräkts ut över golvet, där rester av koppar och fat simmade omkring i kokhet kaffe. I de övriga vagnarna var förskräckelsen icke mindre. I en kupé kastades en man mot fönstret, som fullständigt krossades. Egenodligt nog blev mannen ej skadad.

En av de större fastigheterna i Kiruna eldhärjad.

Eld har härjat en av de större fastigheterna i Kiruna, tillhörig förädlingsarbetare A. Olsson. Byggnaden inrömdes förutom ett flertal bostadslägenheter Lallanders manufakturaffär, Lundgren & Holms frisersalong, Sundbergs smörgärbuffé, Vikströms skrädderi och Löfgrens tandklinik samt Kiruna musik- och pappershandel. Samtliga affärslokaler blevo spolieerade.

Byggnaden inköptes för 6 månader sedan för 200,000 kr. Samtliga affärsinnehavare och hyresgäster torde ha lagert och lösört försäkrade. Beloppen äro ej kända.

Hur elden uppkommit är ännu ej bekant, men polisutredningen pågår.

Fastigheten var försäkrad för 200,000 kr. och skadorna på densamma uppskattas till 100,000 kr. Lallanders varulager var försäkrat för 60,000 kr. Det sammanlagda skadebeloppet beräknas till 200,000 kr.

Föll i vattnet från berget och drunknade.

Härromdagen drunknade i Norrtäljeviden vid det s. k. Flagberget sagverksarbetaren E. G. G. Jansson. Den omkomne hade tillsammans med några ungdommar uppehållit sig på berget, då Jansson av någon anledning råkade falla i vattnet och drunkna. Jansson, som var 27 år gammal, var ej simkunnig.

Kom ut på för djupt vatten och drunknade.

Vid badplatsen Stora Apelviken, strax söder om Varberg, drunknade under badning handlanden R. Eliasson från Arvika. Eliasson hade råkat komma ut på för djupt vatten och då han i den starka motströmmen icke orkade taga sig tillbaka i land omkom han i vågorna.

Dödad av den elektriska strömmen.

Vid elektrisk installationsarbete i Skedala utanför Halmstad blev 40-årig elektriker Bror Bengtsson dödad av 220 volts växelström. Han efterlämnar maka och 4 minderåriga barn.

POLIS- och DOMSTOLS-ÄREN DEN.

Hallelever som leva rövare.

En söndagskväll återkommo enligt A.-B. till uppfostringsanstalten Hall två av eleverna efter söndagspermissionen berusade. När de skulle omhandtagas och föras till arresten satte de sig till häftigt motstånd och under deras försök att göra sig fria blev en av lärarna, som ingripit, träffad av en kraftig spark.

Under den villervalla, som uppstod, passade tre elever på att rymma. En av dem blev på kvällen fast på Gröna Lunds tivoli i Stockholm, men de två andra äro fortfarande försvunna.

Dryga efterräkningar för spritstölderna.

Den för spritstöder häktade kaféidkaren Ludvig Helander, Arjeplog har dömts av Arjeplogs tingslags häradsrätt till 1 år och 2 mån. straffarbete med ett års påföljd. Han blev dessutom avsett från sin befattning som S. J:s platsombud och förklarats ovärdig att vidare nyttjas i rikets tjänst. Värdet av de tillgripna spritvarorna skall han ersätta med 750 kronor 35 öre.

Uppklarat inbrott i Stockholm.

Kriminalpolisen har nu klarat upp inbrottet i Arbetareboden vid Hollandaregatan natten till den 7 juli, då varor för omkring 10,000 kronor tillgreps. Det är fyra unga män, som anhållits och två av dem, en 26-årig hotellvaktmästare och en 18-årig smörgåsnisse, ha erkänt. De ha icke förut varit straffade, de andra, 30-åriga eldaren H. Jeanson och 28-åriga plåtslagaren T. Blomström, ha både varit straffade för tredje resan stöld förut. De förneka sin delaktighet i saken, men miss-tänkas även för andra inbrott, som begåtts under senaste tiden.

Telefontautomattjuvar i far-ten.

Någon dag före den 15 juli bortstals avgiftsbössan från telefonapparaten å Vetlanda järnvägsstation innehållande ett par kronor i fem- och tiöres-mynt. Tillgreppet har troligen skett genom att häng-läset å apparaten avlägsnats medelst klipptång. Stölden upptäcktes efter det telefonmeddelande ingått från Växjö att liknande tillgrepp förövats såväl där som i Alvesta. Då dylika stölder förövats å skilda platser i landet innevarande sommar kan antagas, att tjuven, som är okänd, färdas omkring från ort till annan uppehållande sig genom att vittja telefontautomater.

Enligt vad som försports har ett liknande inbrott förövats i Borås. Såväl polisen i Vetlanda som Växjö anhåller om allmänhetens hjälp för fasttagandet av tjuven eller tjuvarna.

Dynamitard rymd från häkte i Dalarna.

En av de såsom misstänkta för diverse dynamit-inbrott anhållna männen Gustaf Adolf Rinaldo alias "Kilafors" lyckats rymma från härads-häktet i Näs i Dalarna.

Rinaldo står till Göteborgspolisens förfogande men hade sänts till Värmland och Dalarna, där han vallats på olika ställen. En natt var han inkvarterad i häradshäktet i Näs. Enligt vad myndigheterna där meddelat kriminalpolisen i Göteborg hade Rinaldo brutit sönder bristen i arrestlokalen och med denna slagit sönder ett fönster samt praktiserat sig ut. Polisen har ingen spänning på honom.

Skarpa skott mot landsfiskalen.

En 35-årig man Janne Johansson i Kungssäters socken skulle för en tid sedan omhändertagas av landsfiskalen för observation rörande hans sinnesbeskaffenhet. Mannen ville emellertid icke släppa in landsfiskalen, och då denne sökte bereda sig tillträde, grep Johansson en laddad dubbelbössa och siktade mot landsfiskalen. Denne måste retirera, och då han kom ett 10-tal meter från stugan, avlossade Johansson ett skott dock utan att träffa. Härromdagen erhölet landsfiskalen förstärkning av tre poliskonstaplar från Borås för att försöka få Johansson fast. Stugan omringades. Forts. å sid. 9.

Hur böra spannmålsförsäljningarna organiseras?

Jordbrukarna måste nu på allvar taga upp denna fråga.

Ett uttalande av dr. E. Engström.

— Det råder intet tvivel om, att ordna, beroende därpå, att det är synnerligen angeläget, att ifrån jordbrukarnas sida energiska ansträngningar göras för att tillvarata deras intressen i samband med försäljningarna utav brödsäd av innevarande års skörd, yttrar dr. E. Engström, med anledning av gjorda inlägg rörande spannmålsförsäljningar. Om det redan under det snara tilländagångna försäljningsåret hade varit av allra största betydelse, ifall jordbrukarna på lämpligt sätt organiserat sig för att utbrukarna på lämplig 7890ln nyttja de möjligheter, som beretts dem genom inmalningsbestämmelser m. m., så framträder behovet och nödvändigheten av en målmedveten aktion från lantmännens sida ännu mera inför det förestående försäljningsåret. Orsakerna härtill äro flera, och bland dessa må särskilt framhållas den omständigheten, att något avtal om minimipris icke träffats. Däremot kommer regeringen antagligen inom den närmaste framtiden, att fastställa priser för inlösen under juni och juli 1932 av kvarvarande brödsäd av 1931 års skörd. Naturligtvis kommer det pris, som för nyssnämnda månader fastställs, att utöva avsevärd inverkan på priserna under hela den förestående försäljningssäsongen. Det är därför synnerligen önskvärd, att nämnda priser icke sättas för lågt, utan så, att jordbrukarna vid försäljningen kunna få skälig ersättning för sina produktionskostnader. Emellertid är det påtagligt, att skall berörda inverkan på försäljningspriserna fullt kunna utnyttjas, är det nödvändigt, att jordbrukarna icke förhålla sig passiva, utan själva vidtaga åtgärder för att på ett lämpligt sätt organisera försäljningen.

En förenklad belåningsprocedur är nu synnerligen önskvärd.

— En flerårig erfarenhet ger vid handen, att prisbildningen framför allt röner ofördelaktig inverkan av de under höstmånaderna vanliga, synnerligen omfattande utbudet, yttrar dr. Engström vidare. De åtgärder, som från jordbrukarnas sida böra vidtagas, synas därför i första hand böra inriktas på att förekomma dessa massutbud. Givetvis är den saken icke så lätt

nebar. Det synes onekligen vara något för mycket begärt, att staten skall ställa allt tillrätta även beträffande själva försäljningens organisation. Detta är uppenbarligen en jordbrukarnas egen angelägenhet. Av allt att döma kommer brödsädeskörden 1931 inom stora delar av landet, med undantag möjligen utav själva Sydsverige, att bli betydligt lägre än normalt. Under sådana omständigheter framstår det särskilt angeläget, att ingenting underlåtes för att vid försäljningen få ut bästa möjliga pris. Vidtagandet av åtgärder från jordbrukarna själva för försäljningens organiserande behöver självfallet icke stå i motsatsförhållande till köparnas intressen, utan torde tvärtom bli av fördel för dessa. Såväl ifrån statens spannmålsnämnd som svenska spannmålsföreningen har också uttalats önskvärdheten av att jordbrukarna i största möjliga utsträckning organisera brödsädesförsäljningen. Hur böra spannmålsförsäljningarna organiseras? — Hur bör ett enhetligt uppträdande på marknaden organiseras? — Först och främst bör man enligt min mening undersöka på vad sätt jordbrukarna lämpligen böra sammansluta sig för att på ett tillfredsställande sätt genomföra försäljningen, svarar dr. Engström. Det förefaller som man därvidlag skulle kunna nöja sig med jämförelsevis enkelt organiserade små lokala föreningar, t. ex. ett 15- a 20-tal jordbrukare inom en ort sammansluta sig till en lokal försäljningsförening som för medlemmarnas räkning ombesörjer försäljningen och därjämte tillhandagar med råd och upplysningar rörande marknadsläget, kvalitetsfordringarna, belåningsmöjligheterna m. m. Administrationskostnaderna för en dylik lokal förening torde bli så gott som inga riskerna synas icke heller böra bli så stora. Det önskas att dessa föreningar, om de rätt handhavas och söka samarbete med varandra i en utsträckning, som sådan kan visa sig påkallat, bli av mycket stort gagn. Det torde knappast vara lämpligt och är säkerligen icke heller nödvändigt, att dessa lokala sammanslutningar vid sina försäljningar gå utanför den nuvarande organisationen på spannmålshandels område, utan i stället på bästa sätt söka utnyttja den samma. — En annan viktig fråga är belåningsfrågan och den därmed i samband stående lagfrågan, framhåller hr. Engström. Jag har redan förut framhållit, hur önskvärd det är, att beträffande belåningen enklare former tillskapas. Ett annat betydelsefullt spörsmål är kvalitetsfrågan, som icke minst med hänsyn till Östergötlands framstående plats på värveteodlingens område här förtjänar den allra största uppmärksamhet. Samtliga sorter av värvete äro ju, som bekant, betydligt bakningskraftigare än höstvetesorterna, och odlarna böra därför, när nu en kvalitetsbetalning är avsedd att ge-

Brödsädesförsäljningarna måste nu organiseras.

— Som jag redan framhållit, är det ytterst nödvändigt, att jordbrukarna i samverkan vidtaga åtgärder för att organisera brödsädesförsäljningarna under den stundande försäljningssäsongen. Man kan tryggt påstå, att häruti ligger en akt utav ekonomisk självbevarelse, betonar hr. Engström. Det är dessutom påtagligt naturligt, att jordbrukarna själva göra allt vad i deras förmåga står för att utnyttja de möjligheter statsmakternas beslut faktiskt in-

LAND SETTLEMENT SERVICE KOLONISATIONSHJÄLP.

Familjer och enskilda i Canada, som söka land för kolonisation, kunna erhålla upplysningar och råd genom att tillskriva någon av följande organisation: Land Settlement Office, Department of Immigration, Commercial Building, Winnipeg, Canadian Pacific Railway, Colonisation Department, C. P. R. station, Winnipeg, Canadian National Railway, Colonisation Department, Room 100, Union Station, Winnipeg.

nomföras, eftersträva ett så högt pris som möjligt. Hittills har ju prisbildningen på värvete ej motsvarat dess ur bakningssynpunkt värdefulla egenskaper. Med fullt fog har påtalats den skärpning av kvalitetsfordringarna, som under de senaste månaderna genomförts. Dessa äro av den art, att de i många fall i hög grad försvärat försäljningarna. Detta gäller också i alldeles särskild grad om de betydande avdrag för brödsäd, som icke uppfyller kvalitetsfordringarna, pilka numera fastställts.

Jordbrukarna böra ägna större uppmärksamhet åt kvalitetsproblemet.

— Om man, som sagt, med all rätt kan hävda, att alltför skärpta kvalitetsfordringar äro av stor olägenhet för odlarna, är det å andra sidan påtagligt, att det från köparnas sida är berättigat att uppställa krav i kvalitetshänseende, påpekar dr. Engström. För jordbrukarna måste det därför bli en angelägenhet av stor vikt att begagna så tillförlitliga bärgningsmetoder som möjligt och i övrigt så länst som möjligt vid vid odling, skörd, bärgning och lagring beakta kvalitetsfrågan.

På tal om kvalitetsfordringarna framstår det också som mycket angeläget, att normerade bestämmelser för undersökningarna för fastställande av kvaliteten snarast bli utfärdade och glädjande nog har spannmålsnämnden tagit upp denna fråga. Som det nu är råder påtagligen stor olikhet i metodiken vid dessa undersökningar, vilket föranlett, att prov, som vid en undersökning ansetts äga vissa kvalitetsegenskaper, vid en annan förklarats väsentligen sakna dessa.

— Ja, jag har endast velat lämna några antydningar om vad som nu närmast bör göras från jordbrukarnas sida. Givetvis kunde en hel del andra spörsmål vara att nämna. Synnerligen viktigt är emellertid, att spannmålsodlarna nu allmänt komma till insikt om, att de själva verkligen ätzöra något för att tillförsäkra sig de ekonomiska fördelar, som otvivelaktigt inneslutas i de av statsmakterna fattade besluten angående brödsädesförsäljningen. Situationen inom jordbruket är sådan, att alla möjligheter till dess förbättrande måste vidtagas. Det duger ej längre att töva.

Hur vinna priser för säden.

För att frambringa prisvinnande sädesprov i dessa dagar av hård konkurrens fordras att alla råd och rön man inhämtat tagas i bruk. Först av allt måste man tillse att det sädeslag som skall odlas är av en sådan varietet som man vet kommer att tri-

vas i distriktet och som kommer att ge en vacker skörd. Landet på vilket säden sås måste vara synnerligen väl kultiverat och gödslat, och medan skörden växer upp bör man bortsortera alla strån som hava ett mot de övriga avvikande utseende.

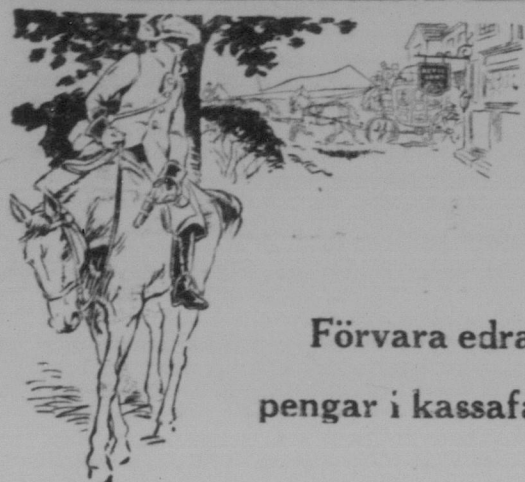
Somliga föredraga att meja sin säd innan den är fullt mogen; men på experimentfarmarna har man kommit till det resultatet att det är mera fördelaktigt att vänta härmed tills skörden är fullkomligt mogen. När säden torkas böra kärvarna vid ojämplig väderlek skyddas så att säden ej börjar gro och så att den behåller sin naturliga färg. Tröskningen är ett annat viktigt ting. Ett synnerligen bra sätt, är att en solig dag slå kärvarna mot ett på marken utbredd skynke. De stora och mogna kornen falla då ut och de mindre kvarstanna i axen och kunna sedan uttröskas på vanligt sätt.

Medan utplockning för hand av spannmål avsedd för utställningsändamål ej borde äga rum, eller uppmuntras, kan detta knappast undgås med den ringa mängd som nu är tillgänglig.

Provpplantering av sockerbeter.

Den omständigheten att årets försök med provplantering av sockerbeter i Manitoba har slagit synnerligen väl ut, har gjort att the American Beet Sugar Company i Denver Col. med största sannolikhet inom en snar framtid kommer att anlägga en sockerfabrik till ett värde av omkring \$1,500,000 på någon plats inom provinsen Manitoba. Såsom vi förut omnämnt i våra spalter besådes i våras omkring 430 acres på olika platser i Manitoba med sockerbetsfrö. Detta var det andra året i ordningen som försök gjordes härmed och bolaget utlovade att om även denna skörd slog väl ut skulle de med all säkerhet anlägga en fabrik i Manitoba för att tillvarata de sockerbetskördar provinsen kan frambringa. Ett avgörande om var fabriken kommer att förläggas kommer att avgöras inom en snar framtid och arbetena med fabriken byggande komma att påbörjas i höst, så att den kan stå färdig att mottaga nästa års skörd. Fabriken kommer att förläggas i närheten av Winnipeg vid någon av floderna och kommer antagligen att upptaga en markyta av 80 acres. Om planerna bli verkliga, kommer man att nästa år behöva betor från omkring 16,000 acres land, förklarar mr. J. M. Davidson, sekreterare för Industrial Development board, samt meddelar vidare att de farmare som i fjol hade planterat sockerbeter i allmänhet hade en förtjänst varierande mellan 25 och 35 dollars pr. acre.

Förvara edra pengar i kassafack

DAG efter dag höra vi talas om människor, som förlorat sina pengar, därför att de förvarat dem på en osäker plats eller överlämnat dem till opålitliga människor att förvara.

Förvara icke edra pengar på eder, i edert hem eller på en plats, där ni kan riskera att bli rånad eller få dem förstörda av eld.

Förvara dem å en av våra avdelningskontor, där ni alltid kan få tag i dem, närhelst ni så önskar.

The Royal Bank of Canada

Olof Hanson.

(Forts. fr. sida 1.)

med pojarna och höra deras syn på tingen. Han går in till skräddare Nilson och talar om tygpriser, om vad en kostym skall kosta nu sedan tullen å tyger stigit. Han talar om Vasaorden, som han är medlem av, och han talar om oss svenskar i allmänhet, hur vi hålla ihop eller splittras, hur det går att hjälpa och stödja så många av dem, och slutar upp med att se vår skräddarmästare skära till en kostym.

Så går han in nästa dörr till John A. Gustafson. Talar om svenska stälvarör, om de nya svenska rakbladen, om sågar och filar, om yxor och stämjärn och slutar med att köpa en burk "Copenhagen Snuff" och "bju" på en pris.

Han fortsätter fram till de

skandinaviska restauranterna, gör en avstickare till Carlins Bensinstation och slutar sin Loganpromenad hos S. C. T. där han bjuder på "go-cigarrer." Man pratar politik, nationalekonomi. Kinz, Bennett, Woodsworth, tidningar i allmänhet, S. C. T. i synnerhet och slutar det hela med en god kopp svenskt kaffe och "Sveriges" wienerbröd.

Ofta gör han också en avstickare till Club Hotell och talar om gamla goda tider med Charlie Gustafson. Far han så fatt på en riktig "lumberjack" kan han bjuda på ett glas öl och sitta och tala om skogar, telegrafstolpar och järnvägsräls så man till slut kan höra hur järnvägen i Canada susar fram över Hansons slipers, eller hur telefonsamtalen inom Bell-koncernen möjliggöras genom hans egna stolpar och hur till slut, man liksom förnimmar det genomträngande ljud som med korta eller långa anslag möjliggör oss att använda telegraf.

Han är en folkets man Olof Hanson.

Det är kanske också därför han vann en så överlägsen valseger i fjol och det är kanske också därför man i parlamentet så ofta ser honom samtala med arbetarepartiets män, av vilka han hyser synnerligen stor beundran för Woodsworth.

Och därmed har man också kommit in på den nu avslutade sessionen av parlamentet. Hanson är icke någon parlamentariker, därtill är han allt för rättfram i sina uttalanden. Han bryr sig icke om alla de vackra fraserna, de vackra orden. Han håller sig till sak, talar rent ut, mön gång ganska skarpt, men alltid fängslande. Han har i år hållit tre tal, två om fiskeriindustrien i B. C. och ett om arbetsförhållandena i Canada. Han är en man som i mängd och mycket påminner om Peter Heenan i Kenya och det skulle icke alls förvåna oss om han vid nästa

liberala regim kallades att mycket omfattande plan för ökat handelsutbyte mellan Canada och Sverige, samtidigt som vi påtalade en del kuriösa fall av absolut felriktad tulltaxa.

Om själva sessionen säger han icke mycket. "Man kan icke säga så mycket om den, ty den har i stort sett varit en en-mans session." Bennett har skött om det mesta och han har blivit allt för allvarligt kritiserad från oppositionens sida, har han blivit arg och lämnat sin plats som regeringens ledare. Efter en stund har han kommit tillbaka, mindre arg, men lika en vis. "So, what's the use".

Oppositionen har i alla fall lyckats tvinga regeringen till ganska vidlyftiga ändringsförslag vad speciellt budgeten beträffar. Beskattningsproblemen ha lösts på ett tillfredställande sätt och samma regulationer för beskattningsbasen, som existerade före de konservativas formerande av en regering, ha återtagits. Detta innebär att den Dunningsska skattebasen åter är i effekt och att rikeman får betala mer än den mindre väl lottade. (Enligt uppgifter, som vi inhämtat å annat håll, innebär detta en ökning av beskattningen för Bennett själv, av \$63,000).

Samtalet driftar in på Beauharnois-affären. Vi iklåda oss stridsharnes, och äro beredda att fördöma de tre senatorerna, som varit inblandade i densamma. Men vi avväpnas. Och varför: "Jo", säger mr. Hanson logiskt nog, "om dessa tre senatorerna verkligen förbrutit sig i så stor utsträckning som det synes, varför kunde icke mr. Bennett då villfarit vår begäran om tillsättandet av en Kunglig Kommission, politiskt opartisk, att gå till djupet i denna affär och verkligen få klarlagt för folket i sin helhet hur det i detalj förhåller sig med denna affär? Men det ville icke Bennett. Och varför, ja det torde icke vara så svårt att förstå."

Som det nu var hade nämligen regeringen sedan den lyckats rota upp denna obehagliga och snuskiga härva, genom sin speciella advokat, sökt peka endast på de punkter, där de liberala möjligen kunde framstå i en dålig dager. Att Bennett sedan själv vägrar att helt undersöka saken det förstår man. Hans avslag visar bäst var hela skulden ligger i denna härva av s. k. finansiellt understöd. Ty om Bennett hade renare mjöl i påsen än de liberala, varför gjorde han icke vad som med rätta fordrades av honom: Godkände tillsättandet av kommissionen?

Konsul Hanson är icke en parlamentariker, nämnde vi här ovan. Detta debatterande om en 25 centare mer eller mindre till en miljondollarsanläggning, ligger icke för honom. Han var därför också ganska trött efter sessionen. En sex månaders "chewing the rag" sexton timmar dagligen ligger icke för honom, synnerligen som eftermiddagarna i huvudsak anlätades till allt möjligt pratande. "Teaparties" som han kallade dem. Det var i regel först i sena aftonstund sensationerna kommo och bataljerna kunde dragas in långt på natten.

Under föregående års session betala S. C. T. en längre och

mycket omfattande plan för ökat handelsutbyte mellan Canada och Sverige, samtidigt som vi påtalade en del kuriösa fall av absolut felriktad tulltaxa.

Vi påpekade också en del förhållanden om de då gällande handelsavtalens data etc. Innan arbetet förelåg färdigt hade emellertid val ägt rum och de konservativa voro vid makten. Detta var i augusti månad i fjol. Som vi emellertid icke ansågo oss kunna klassificera en sådan sak som politisk, översändes den för ett år sedan till nuvarande handelsministern. I november eller december månad erhöilo vi svar från ministerns sekreterare vari beklagades att ministern icke tidigare haft tillfälle diskutera de av oss föreslagna förändringarna och att ministern nu var i London på konferens.

Sedan blev det lika tyst igen, denna gång beroende på att ministern var sjuk. Under en av redaktionsmedlemmarnas besök i Ottawa i samband med parlamentets öppnade överlämnades en kopia av skrivelsen till vår svenske "M. P." och som han blev invald till ledamot av tullkommissionen tog han upp den till behandling.

Resultatet blev att Sverige i dag har tillvunnit sig i huvudsak samma tarifförmåner som givits till England och som gå under benämningen "British Preferences". Sverige tillhör på så sätt en av de få nationer, vars produkter kunna införas till Canada under lägsta möjliga tulltariffer.

För detta äro vi konsul Hanson stor tack skyldiga, och vi anse att endast denna lilla del av hans arbete i Ottawa sedan i mars månad i år, resulterat i ett erkännande av det svenska godsets höga kvalitet, dess stora efterfragan i Canada, där det med fördel kan användas i konkurrens med annat utländskt gods.

Naturförligtvis, resonerar konsul Hanson, ser jag ogärna att canadensisk industri skulle komma att lida av preferentialtullar. Jag är numera canadensare och det är min plikt mot det land, vars medborgare jag är, att det skall hava första möjligheten. Men kan Canada icke begagna sig

härav ligger det i mitt intresse av olika sakskaal att söka se till att mina faders land få en dem välunnad möjlighet att vinna förfäste för sin export till Canada.

"Och det är allt Sverige begär".

Mycket mera skulle kunna berättas om hans verksamhet i Ottawa, men det skulle föra allt för långt att beskriva detta nu. Vi ämna emellertid att återkomma härtill med det snaraste och då också återgiva konsul Hansons synnerligen intressanta tal om arbetsituationen i Canada.

—FZ.

På en mängd håll här i landet har man nu börjat förorda införandet av ett enhetligt system för upprättandet av en tillförlitlig statistik över brottsligheten. Det vore nog ej heller så dumt, om man kunde införa ett enhetligt och mera effektivt system för infångandet av de talrika brottslingarna.

Reumatiska smärtor.

"Jag led av så svåra reumatiska smärtor i skuldrorna och knäna att jag knappast kunde gå", skriver fru Emilie Ferg, Manawa, Wis. "Nagra få flaskor av Dr. Peters Kuriko och Ole-Oid Liniment ha givit mig lindring så att jag kan arbeta utan att känna smärtor". Tusentals andra, som lidit på samma sätt, ha funnit stor lindring i dessa två tillförlitliga läkemedel. De kunna endast erhållas genom speciella lokalagenter, anställda av tillverkarna, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., Chicago, Ill.

Levereras tullfritt i Canada.

PLÅGAS ICKE MER

av dålig mage, då äkta Linfröextrakt av Ostersunds-magasinet i Stockholm medel botar magsjukdomar, såsom magsyra, magkatarr, magsår, dålig matsmältning, trög, avföring oca järmed följande svindel, matthet, tryckande känsla i maggruppen, sveda i bröstet, sömnlöshet m. m. Pris per paket \$1.20. Levereras tullfritt i Canada: P. Nelson, 409 Dufferin ave., Winnipeg, Man.

Mrs. J. Halvorson,
1431 ADAMS ST., N. E.
Minneapolis, Minn.

U. S. A.

UNGA MÄN
som ha lust att känna sig själva, skul' skriva efter ett exemplar av N. Rosenberg Co.'s berömda bok
"LIVETS HEMLIGHETER"
Boken handlar om livets hemligheter, äktenskapet, många sligs sjukdomar, hemliga synder, deras följder, förebyggande och huru man kan bota sig själv i hemmet o.s.v. och är i hög grad intressant. Sändes fritt i försädat omslag till en var, som på ett postkort eller i brev sänder sin adress till den välbekäta läkarefirman
N. ROSENBERG CO.,
Room 906-52 W. Randolph S. Dept. 3, Chicago, Ill.
Dr. T. W. Deachman, konsulterande läkare.

Önskar Ni bli Frisk och Stark?

Försumma då icke att i tid vända er till Dr. L. K. Leigh. Tre-tio års oavbruten praktik i behandling av tusentals fall visar att Dr. Leigh åtnjuter väl förtjänt förtroende.
Varje man borde sända efter ett exemplar av den intressanta och lärorika

SVENSKA RÄDGIVAREN "GODA RÅD"

Denna berömda med flera illustrationer försedda läkarebok, som Doktor Leigh skrivit speciellt för svenskar i U. S. och Canada, lämnar många VÄRDEFULLA RÅD OCH UPPLYSNINGAR FÖR UNGA MÄN, omnämner alla för MÄN EN SÄREGNA SJUKDOMAR, deras följder, förebyggande och huru de kunna botas i hemmet o.s.v. Boken handlar även om LIVETS HEMLIGHETER och borde läsas av hvarje ung man. Om ni varit offer för oförtänd i era unga år, eller systemet blivit försvagadt genom utsvävningar i senare år, bör ni skriva efter boken. Ni kan bliva återställd till fullkomlig hälsa och styrka genom Dr. Leighs behandling. BOKEN SÄNDES ALLEDELES GRATIS OCH PORTOFRETT I FÖRSEGLADT OMSLAG TILL ALLA, som insända namn och adress till

Dr. L. K. LEIGH,
179 W. Washington St., B. 8., Chicago, Ill.

EDMONTON.
JACKSON BROS.
Speciellt uppmärksammas postorder.
JUVELERARE, GULD-SMEDSAFFAR, UR- och JUVELREPARATIONER
9932 Jasper Ave. East
Tel. 1747. Edmonton, Alta.

WADENA.
Skandinaver Önskas
Det finns fortfarande rum för många skandinaviska settlare i Canadas bästa "mixed farming" distrikt, Enderston Co., C.P.R. och Hudson Bay-land. 8 till 10 års avbetalningsvillkor, \$200 till \$400 vid köpet. Upparbetade fannar till olika priser. Staden har mejeri, kvarn, högskola, hospital m.m. Största skandinaviska settlement i Canada.
LEONARD WREDEE
Box 51. Wadena, Sask.

SASKATOON.
Drs. Swartout & Toren DENTISTS
Specialiserade tandläkare.
300 New MacMillan Bldg.
Nära C.N.W. (Hosparation.)
SASKATOON
Smärter i tandutdragning.
Gas bedövning. X-ray
Telefon 6070

Swedish Canada Tidningen
 325 Logan Ave., Winnipeg, Man.
 TELEPHONE 1811
 PRENUMERATIONSAVGIFTER
 i Canada:
 Halvt år i försk. \$2.00
 Helt år i försk. \$3.50
 4 mån. i försk. \$1.00
 I U. S. A.
 Halvt år i försk. \$2.50
 Helt år i försk. \$4.75
 4 mån. i försk. \$1.00
 I Sverige:
 Helt år i försk. 3.00
 Halvt år i försk. \$2.00
 4 mån. i försk. \$1.00

Swedish Canada News
 The Canadian Swedish Home and
 Farm Journal
 P. M. Dahl,
 Managing Editor

Printed and published every Thursday by the Canada Weekly Printing Co., Ltd., a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at the office and place of business, 325 Logan Ave., Winnipeg, Manitoba.

DEN NU AVSLUTADE PARLAMENTSESSIONEN.

DET har äntligen lyckats regeringen att avsluta den andra sessionen av Bennettregimen i Canada. Och tack och lov för det!

Sessionen som sådan har visserligen varit sensationell, men ändå ganska platt. Den här nedan publicerade resumén över förhandlingarna ser för all del ganska "fin" ut, men börjar man granska den, finner man det hela ganska lamt.

Det viktigaste parlamentet hade att behandla var otvivelaktigt arbetslöshetsfrågan. Den debatterades för övrigt även i höstas vid första eller, om man så vill, extra sessionen. Kanske borde man säga och hava rätt att säga så, att arbetslöshetsunderstöden kommo i andra i stället för, som det uppgavs, i första rummet, och att tullrevisionen var den viktigaste. Och det är ökade tullar, Bennett kämpar för och alltid kommer att kämpa för, om han än vid denna sessions slut, på grund av alltför kraftig opposition, hade nödgats göra vissa eftergifter, saker och ting, som hans industrimagnater nu skarpt kritiserar honom för.

Vid början av denna session, rättare sagt den sjunde dagen efter parlamentets öppnande, begärde mr. Mackenzie King, att en av de första viktiga frågor, som skulle komma att behandlas av parlamentet, var hur att förfara med de arbetslösa. Dagen efter framställde mr. Woodsworth samma begäran, och den påföljande dagen var det mr. Robert Gardiners tur. Hemställan upprepades vecka efter vecka, utan att något resultat följde. Först under de sista dagarna av sessionen begärde Bennett att få fullmakt att utbetala ett icke angivet belopp på sätt, han fann bäst, för att skaffa arbete till folket, som NU var arbetslös o.s.v.

Och då han begärde "carte blanche" eller fullständig handlingsfrihet, och både vad medlens storlek och förfaringsättet beträffar, var det ju naturligt, att samtliga oppositionsgrupper vore emot ett dylikt diktatorskap.

Vi skola nu i all korthet söka redogöra för de viktigaste av de beslut, som fattats under den gångna sessionen.

PARLAMENTET öppnades i mars och fortsatte till fram i augusti. Under denna tid förekommo 96 sammanträden, varvid en mängd nya lagar antogs, berättigande gavs för utbetalning av \$400,000,000, tulltaxorna såväl som skatterna höjdes, mer än tre miljoner ord yttrades, och en del undersökningar företogs. Allt för en kostnad av omkring två miljoner dollar. Sammanträdena voro fyllda av drama. Där voro sensationella moment, politiska konflikter, närarå slagsmål, stridiga dagar och lugna dagar. Goda anseenden vunnos och förlorades, och på varje medborgare har det gångna parlamentsmötet satt sin personliga prägel. Nya lagar, som måste ålydas, nya skatter ha måst betalas, och de olika beslut, som antagits, komma att ruinera en del och göra en del rika.

För att nu gå in på de viktigaste saker, som behandlats, kan man i första hand nämna Beauharnois-skandalen. Detaljerna i denna affär äro av så färskt datum, att nästan längre förklaring ej är nödvändig. Faktum kvarstår dock, att bolagets styrelse handlat på ett minst sagt oansvarligt sätt, när den för egen del roffat åt sig stora summor samt till valkampanjer utbetalat ej mindre än \$364,000 till de olika partierna. I skandalen voro svarast inblandade tre senatorer, två federala styresmän och bolagets styrelse. Den om affären igångsatta undersökningen var ej fullständig, men regeringen har ännu ej låtit förstå, att den skall fullföljas. Varför? Ja, det är väl en sak, som var och en får försöka räkna ut för sig själv.

Andra viktiga frågor voro arbetslösheten, farmhjälp och budgeten. Vad arbetslöshetsfrågan beträffar, så begärdes en "blank cheque" för de summor, som komma att utbetalas. När Bennett uppläste förslaget för nödhjälpsanlaget, gav han ej några som helst riktlinjer, varken beträffande organisationen eller huru summorna skulle uppdelas mellan de olika provinserna. Om man genomläser mr. Bennetts tal, kommer man till resultatet, att:

Alla nödhjälpsunderstöd komma att utbetalas av lånade pengar och ej av skattemedel.

Ett nödhjälpsområde kommer att upprättas i västern, där farmare komma att tagas hand om under vintermånaderna. Kontrollmetoden för detta kommer med all sannolikhet att utövas av en speciell kommission.

Ett nationellt program för konstruktionsarbeten kommer att utarbetas, och kostnaderna komma att betalas av allmänna medel.

De olika provinserna komma att i första hand vara ansvariga för de arbetslösa inom respektive provinser, men regeringen kommer att generöst bidra vid direkta understöd och arbeten, som utföras som nödhjälpsarbeten. Röda Korset kommer att erhålla summor för att föda och kläda kvinnor och barn.

Arbete kommer att begäras av alla offentliga, och antagligen komma de att sammanföras i centrala arbetskampanjer, och det kommer ej att givas något penningsunderstöd till någon, med undantag för desom ej kunna beredas arbete.

Bland andra viktiga beslut för allmänheten och också för bevisa, att vad den liberala politiken samt mr. Mackenzie King och hans ministrars beträffar, finnes det intening i skandalen, som kan läggas dem till last. Därför begärde mr. King en Kungl. Kommissions tillsättande för att gå till grunden med utredningen, men tror någon, att Bennett skulle gå in på något sådant? Anej, svartmåla andra, detta är både lätt och värdigt denne "gentleman," men att själv stå upp som en man och säga: "Vi veta, att de konservativa hava lika mycket med denna sak att göra som de liberala. Jag godkänner det liberala förslaget, att vi tillsätta en Kungl. Kommission att grundligt utreda denna härva," det hade sanningsvitnet "R. B." icke icke mod till.

Nu har samma begäran inkommit från Ontarios konservativa regering, och troligen kommer Quebecs liberala regering att fylka sig kring denna rättvisa begäran.

Kanske Ontario får en kommission tillsatt för att undersöka saker och ting, som kunna hjälpa de konservativa där. Men Quebec får nog liksom det övriga Canada vänta och bida.

Denna ensidiga politik, detta diktatorskap, denna fullkomliga ignorans för vad andra tänka, har under hela sessionen stämplat vår nuvarande premiärminister. Och han är mannen, som Canada skulle vara stolt över, om han bara fick en "chance."

Oron som varnar.

För kort tid sedan publicerade vi en artikel i dessa spalter under rubriken "Krig eller ej?" I avslutning till denna artikel kan det hava sitt intresse för läsekretsen att taga del av nedanstående artikel, som för kort tid sedan, närmare bestämt den 16 juli, var publicerad i Sydsvenska Dagbladet:

NÄR världskriget var slut, förklarades det på många håll, både i detta land och annorstädes, att efter detta vore ett nytt krig att betrakta som en omöjlighet. Världskrigets ohygglighet hade nämligen lärt folken, att de internationella tvistigheterna måste lösas med andra medel än vapnets. Även demokratiens herravälde anfördes som ett starkt skäl för ett nytt krigs omöjlighet: det hade varit furstarna och ej folken, som velat ha krig. Och så framhölls det, att ett nytt europeiskt krig med säkerhet skulle komma att betyda kulturens övergång i vår världsdal, och inför en dylik eventualitet skulle intet land och ingen ansvarig statsman våga att taga på sig ansvaret för öppnande av fientligheter.

Redan den vängen blev detta tal av åtskilliga insiktfulla bedömare motsagt. En av våra främsta kännare på historiens och politikens område betonade, att man tvärt om hade att befara en ny krigsperiod. All historisk erfarenhet visade nämligen, att just efter en sådan fullständig omstötning av alla gamla förhållanden och ej minst efter de inträffade omgestaltningarna inom Europas poli-

tiska geografi skulle det dröja mycket länge, innan normala förhållanden kunde återupprättas och ett jämviktsläge på nytt inträda. Emot de störningar, som på detta sätt framkallades, skulle det ej hjälpa varken med förnuftigt övervägande eller med rena käpsloskäl.

Det kan tyvärr ej av nägon, som med nykter besinning och oförutfattad mening granskar de händelser, som sedan freden i Versailles ha inträffat, och det tillstånd, som för närvarande råder i världen, varda förnekad eller bestritt, att skeptikerna ha fått rätt. Ej minst den allra sista tiden och de sista årgarnas bittra erfarenheter ge det vid handen. Vart man ser, hopa sig orosmoln vid horisonten. Stämningen mellan Tyskland och Frankrike har genom Frankrikes hållning gentemot presidenten Hoovers förslag blivit till ytterlighet förbittrad. Det är ej just den bild av frid och försoning, om vilken profeterna siade för tolv år sedan. Längst nere i söder anmäler Italien sitt missnöje med skarnas tillstånd, och spänningen med det gamla förbundslandet Frankrike växer dag för dag. I Ungern och Österrike, som genom freden fönt sina områden stympade på ett sätt, som ej tog någon hänsyn till ekonomiska, näringspolitiska eller etnografiska förhållanden, råder en begripliga grunder en dövt bitterhet eller en djup förtvivlan. Och om förhållandena i det östra Europas gamla eller nybildade stater förete en rätt tröstlös bild av förvirring, trassel, missmod och misstämning, så finns dock i hela världen ej någon oroshärd, som med hänsyn till sin explosiva kraft kan jämföras med den som är förlagd till Europas halvasiatiska stormakt. Om man i fråga om vår världsdalens gamla kulturstater dock kan räkna på en stark ansvarskänsla inför risken av internationella förvecklingar, så torde en dylik synpunkt vara helt främmande för åskådningssättet i Sovjet-Ryssland. Historien vet att berättas om massor av tillfällen, då ett lands styrelse, för att råda bot på inre svårigheter och jäsande missnöje i det egna landet, har sökt en avledare i yttre krig. Tillförlitliga meddelanden ge vid handen, att man i det stora landet i öster ingalunda står främmande för dylika tankesbanor. Sovjets hela fientliga inriktning mot den västerländska kulturen lägger denna tanke snubblande nära. Orådiga hänsyn stå i varje fall ej hindrande i vägen.

Det är en lättköpt popularitet, som man på många håll kan vinna genom att slå bort alla pessimistiska tankar och invagga sig själv och andra i den behagliga tron, att mänsklighetens krigsperiod en gång för alla är avslutad, och att året 1918 inleder den nya tid, då svärden smidas om till plogbillar. Men det kan verkligen frågas, om man ej gör ej blott sitt folk utan ock fredens sak en vida större tjänst genom att se realistiskt på läget. När till och med här uppe bland Nordens folk det uppstår de allvarligaste misshälligheter på grund av förhållanden, som

man tycker borde ha kunnat avvecklas med rent rättsliga var 1920? Den stora show-revyn kom hit via New York och London. Girls få plats! Vilken framtid! Hundratals flickor rusade från skolbänkare fredskärlek. Och med samma rätt kan det också sägas, att så länge de partier och grupper i vårt land, som anse sig sitta inne med ett särskilt patent på demokratiskt sinnelag, ej ha förmåra eller auktoritet nog att kunna avstyra våldshandlingar och grova rättsliga övergrepp inom s'na egna leder, så länge har man beklagligtvis ingen rätt att hysa några överdrivna förhoppningar om den verkliga fredskärleken på dessa håll. Det är alltså så gånge, många gånger trettio innerligt lätt att vara fredsvän, när det gäller andras intressen. Men den äkta fredskärleken består först då ett eldsprov med heder, när den provas mot bakgrunden av de egna intressena, som man med rätt eller orätt anser åsidosätta eller förfördlade. Man kan erinra om Hjalmar Brantings ord: "När ständigt krigstillstånd råder mellan samhällsklasserna, varför skulle då fred råda mellan staterna? Är det ej en utopi att hoppas på broderskap mellan staterna, när broderskapet saknas mellan individerna?"

Så mycket är visst, att lika varmt som man kan önska en allmän enighet hos samtliga europeiska folk i fråga om rustningarnas begränsning, lika oklokt och korttänkt vore det, om en enskild stat av vårt eget lands storleksordning ansåge sig kunna och böra i fredens intresse slå in på den isolerade avrustningsväg. Den nuvarande försvarsministern har helt nyligen, i rak och uppenbar motsats till regeringsorganet härom sagt kloka och tänk ända ord, då han just påpejade, huru man genom ett dylikt isolerat uppträdande mera gagnar krigets än fredens sak. Hela det nuvarande orosfyllda läget borde man varje ansvarskännande man och kvinna att taga bestämt avstånd från den osunda propaganda, som i fredens missbrukade namn bedrivs för att lägga vårt land värnlöst. Oron ute i världen har även till oss skickat ut sina allvarliga varningssignaler.

"Dansgillens tragedi."

Barlin i augusti.
För en tid sedan lämnades i amerikansk press några närra siffror, belysande arbetsmarknaden för de teateranställda i Tyskland. Teaterproletariatet är stort, och dess framtida öde är ytterst dunkelt. Inte minst baletternas personal lider av de svåra tiderna. Det går knappast en dag utan att man läser om teatrar, som måst minska eller helt avskaffa sin dansande personal.
Det är skillnad på danssed och dansöses — men det är lika synd om en arbetslös prima ballerina som om en arbetslös balettflicka, som glad i hägen hoppade in på revy-scenen, i fantasien på väg till ära och pengar, nu utan pengar, utan vackra kläder, utan allt det hon drömde om. Här skall återges, vad en sådan övergiven och hungrande liten Berlin-girl berättat om sig själv och sina olyckskamrater:

"Kommer ni ihåg hur det var 1920? Den stora show-revyn kom hit via New York och London. Girls få plats! Vilken framtid! Hundratals flickor rusade från skolbänkare fredskärlek. Och med samma rätt kan det också sägas, att så länge de partier och grupper i vårt land, som anse sig sitta inne med ett särskilt patent på demokratiskt sinnelag, ej ha förmåra eller auktoritet nog att kunna avstyra våldshandlingar och grova rättsliga övergrepp inom s'na egna leder, så länge har man beklagligtvis ingen rätt att hysa några överdrivna förhoppningar om den verkliga fredskärleken på dessa håll. Det är alltså så gånge, många gånger trettio innerligt lätt att vara fredsvän, när det gäller andras intressen. Men den äkta fredskärleken består först då ett eldsprov med heder, när den provas mot bakgrunden av de egna intressena, som man med rätt eller orätt anser åsidosätta eller förfördlade. Man kan erinra om Hjalmar Brantings ord: "När ständigt krigstillstånd råder mellan samhällsklasserna, varför skulle då fred råda mellan staterna? Är det ej en utopi att hoppas på broderskap mellan staterna, när broderskapet saknas mellan individerna?"

Så mycket är visst, att lika varmt som man kan önska en allmän enighet hos samtliga europeiska folk i fråga om rustningarnas begränsning, lika oklokt och korttänkt vore det, om en enskild stat av vårt eget lands storleksordning ansåge sig kunna och böra i fredens intresse slå in på den isolerade avrustningsväg. Den nuvarande försvarsministern har helt nyligen, i rak och uppenbar motsats till regeringsorganet härom sagt kloka och tänk ända ord, då han just påpejade, huru man genom ett dylikt isolerat uppträdande mera gagnar krigets än fredens sak. Hela det nuvarande orosfyllda läget borde man varje ansvarskännande man och kvinna att taga bestämt avstånd från den osunda propaganda, som i fredens missbrukade namn bedrivs för att lägga vårt land värnlöst. Oron ute i världen har även till oss skickat ut sina allvarliga varningssignaler.

—ot.

SVERIGENYHETER.
Forts. från sid. 5.

Den brottslige var utrustad med ett utomordentligt förtroende inom firman. Han hade tjänat firman troget i 25 år och med åren fått allt friare tyglar när det gällde företagets finanser. Han uppbar en lön av 6,000 kronor. Innan hans kvinnliga vikarie gjorde sin upptäckt hade dock ledningen börjat fundera över en del dyra vanor som kamrern lagt sig till med på sistone, och när han kort före semesterens början köpte en bil för 20,000 kr. vann tvivlet än starkare insteg.

Berusad arbetare skjuter vilt omkring sig.
En arbetare K. E. F. Högberg, Poitas, Malmberget, ställde häromnatten till ett allvarligt uppträde. Sedan han svårt misshandlat sin hushålledska grep han ett gevär, med vilket han sedan utanför sin bostad sköt vilt omkring sig. Lyckligtvis var Högberg för berusad för att kunna sikta, varför någon skada ej uppstod. Högberg omhändertogs av polisen och förklarades häktad.

Känd skojare kohandlar i Linköping.
En skojare i kreatursaffärer har på sistone drivit sitt spel i Linköpingstrakten. Han är känd inom poliskretsar landet runt och efterlyst i Polisunderrättelser. Den misstänkte uppges heta Ragnar Runo Valdemar Havgård, men kallas sig också Joel Johansson, och ibland Jonsson samt här i Linköping Tysell.

Enligt polisanmälan hade han den 17 juli besökt en lanfrukare i Haga och erbjudit sig att köpa en kviga och en häst. Då de icke kommo över-

ens om priset, uppskötts affären, och de gjorde upp, att köpet skulle avslutas som nu i augusti. Säljaren blev emellertid varskodd och köpet gick om intet.

För en tid sedan dök den mystiske mannen upp vid slakthuset i Linköping och köpte tre kor för 1,100 kr., vilka han sedan bjöd ut för 900 kr. Emellertid blev det ej heller då någon affär av Strax därpå köpte han en ko för 500 kr. och sålde den strax efteråt för 400 kr. Betalningen för det förstnämnda beloppet erbjöd han att lämna i bankanvisning, men täckning fanns ej i banken. Och när detta upptäcktes, försvann den mystiska figuren.

Han har, enligt vad Linköpingspolisen vet, gjort sig skyldig till liknande kreatursaffärer i Töreboda, Askersund och Hultsfred.

AXPLOCK.
Finurliga smugglare fast i tullen.
När Finlandsresenärerna passerade Skeppsbrottullen, blevo två misstänkta italienare kroppsviserade. De protesterade högljutt, men måste underkasta sig. Därvid kom det fram, att de hade icke mindre än 11 korallhalsband närmast kroppen. Halsbanden togos i beslag, och italienarna fingo böta 60 kr.

Över 10,000 kr. till Samariterhemmet.
Arkebiskopens önskan om att i stället för blommor till hans bår gåvor måtte lämnas till Samariterhemmet i Uppsala, har rönt en synnerligen stor

SISTA SENSATIONEN
å
BOKMARKNADEN
LIBERALISM and
THE FUTURE
INTRESSANT
KONSTRUKTIV
LÄTTLEST

En ovärderlig handbok för studium av Canadas politiska utvecklingsliv.

Endast \$1 plus 10 cents i porto från

Svenska Canada Tidningens Expedition

325 Logan Avenue Winnipeg, Man.

anklang. Enligt vad T. T. erfarit uppgick nämligen det hittills till Samariterhemmet influtna gåvobeloppet till 10,068 kr. Varje post medför ny sändning och bland de sista märkes ett stort antal kollektorer från minnesgudstjänster över ärkebiskopen över hela landet.

Myriader myggor dö mystisk död.
En mystisk myggdöd härjar i övre Härjedalen. Utmed sjöstränderna ligga massor av döda myggor, på sina ställen ett lager som är ej mindre än 1 dm. tjockt. I bäckar och tjärnar är förhållandet ungefär likartat. Ingen kan erinra sig ha sett något liknande och man vet ej heller anledningen till massdöden.

De bevingade myggen äro ganska fria från sjukdomar, säger professor Ivar Trägårdh vid ett samtal med St. D., men det kan vara möjligt, att det är rent klimatiska förhållanden som spelat in i ogynnsamt väder, stormar, slagregn, låg temperatur e. d. F. ö. är det ju inte säkert, att det är myggor, det kan vara någon liknande insekt, och det kan vara både myggor och andra insekter. Det vore därför bra, om någon jakttagare ville sända in prov till någon vetenskaplig institution.

och man vet ej heller anledningen till massdöden.

De bevingade myggen äro ganska fria från sjukdomar, säger professor Ivar Trägårdh vid ett samtal med St. D., men det kan vara möjligt, att det är rent klimatiska förhållanden som spelat in i ogynnsamt väder, stormar, slagregn, låg temperatur e. d.

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

Fria råd vid planering av egen-domsköp.

Fria råd och anvisningar meddelas dem, som önska slå sig ned på farm. Experter på landvärdning i alla delar av Canada. Familjer med mindre kapital erhålla välbetänkta råd. Fria kartor samt andra upplysningar gratis på begäran.

CANADIAN NATIONAL Land Settlement Association

Our English Page

The Brunnsvik Folk High School.

By Ivar Vennerström.

(Continued)

Brunnsvik has not been a school for the propaganda of a certain political party, as its antagonists assumed that it would become. Experience has confirmed that the management was in earnest when, from the beginning, it proclaimed the political and religious neutrality of the school. It is true that, during the difficult breaking of ground, the school received large donations from socialistic quarters; it is also true that, prior to their arrival, the pupils generally had belonged to socialistic organizations, and it is true that, as a rule, they returned to their work of socialistic organizing, but the management of the school has constantly refused to change Brunnsvik into an agency for the promotion of socialistic ideas, as is done at the Social-Democratic party's "Labor high schools" in Germany. "Marx has not," said a teacher, "been lying like a Bible on the teacher's desk, and the future socialistic nation's city plan has not been hanging like a map in millimeter scale on the wall." The program for the most suitable instruction of these young workers was, at an early stage, laid out in accordance with the following principle: Which is the better and the more advantageous for society to have to reckon with, a democracy that is hostile to culture, despises knowledge and is lacking education, a social democracy founded on mass-suggestion and fanaticism, or its contrary? Brunnsvik has constantly been on the outlook for young people of the labor class and, it can be admitted frankly, the young people of the Social-Democratic party, but has not been done in order to form Social Democrats, nor in order to inspire any certain opinions nor to change opinions already formed, but to prove only the power of knowledge, the unique worth of constant search for truth and the limitation of human judgement, and to further decency in all social work and in dealing with people of different convictions. Brunnsvik has always remained faithful to this program.

Liberty and flexibility in forming opinions has, theoretically and practically, run like a red thread through the teaching at Brunnsvik. The instruction has never tried to convince the pupils of any certain truths, nor tried to make them mental slaves of

certain programs. Its motto has been the words of the national poet, Esais Tegnér: "To teach another is nothing else than to loosen the band over his eyes and to say: 'See for yourself!'" A Rector of Brunnsvik developed Tegnér's program thus: "The purpose of all education should be to construct a window towards infinity and life; further the teacher cannot go. Because everyone must himself make the trip though heaven and hell, through the tombs of antiquity and the temples of the future, tramping on his own feet, rising by his own wings, and taking on himself all responsibility." Or as follows: "I want to tell you from the standpoint of my own experience and responsibility: Outgrow us teachers, outgrow our points of view, outgrow the scanty wisdom that we may be able to give you, but only grow, only do so by the way of acquiring knowledge. A teacher opens the door for you, but he is not a guide. The guide dwells in your own breast. Therefore you must become a free human being, free towards your own intellectual kinsmen, free towards the ideas you have begun to embrace, free in relation to your own teachers and books, studies and methods you have been using."

In the gallery of Brunnsvik's teachers, there is seen a long row of sharply cut profiles of brilliant and highly cultured personalities. You will find there many of Sweden's superior teachers of the people. The school's first Rector, Karl-Erik Forsslund, poet of nature, remained on the bridge during the storm until the ship had safely reached port and, later, he devoted himself to what had always been the great love of his life, the preservation of the traditional culture of the province. The second Rector, Torsten Fogelqvist, a warm-blooded humanist of Renaissance type, is one of Sweden's most prominent lecturers and literary critics; he has been mentioned as a candidate for the Swedish Academy, the literary and cultural body that awarded Sinclair Lewis the Nobel prize. The third Rector, Rickard Sandler, is a brilliant educator, who has specialized in political economy and geography. Later on he was sucked into the whirlpool of political life; he was a cabinet minister in several governments and is now at the head of the government office of statistics. The fourth Rector,

Gunnäs, was a wise, practical organizer; finally the present Rector, Yngve Hugo, is a cheerful and optimistic natural scientist with long experience in the work for free popular education. A series of superior educators from all the different spheres of knowledge have assembled around these men in the course of years. No other Swedish school has been so abundantly equipped with well informed teachers. Through a multitude of channels, Brunnsvik has been intimately connected with that work for self-education which has been carried on systematically by the great masses of the people in Sweden.

A Chat with the Editor.

MY little talk with you in last week's paper has resulted in my receiving quite a few letters from those of you, who read this page with interest. These, however, only commented upon the articles in such a favorable way that it would not have any great interest for the reading public in general to have the same reprinted in the paper. What I would like from you, my friends, is comments, any comments that would in some way or another bring about a feeling between the readers and their editor that I think is very necessary, and that is constructive criticism, discussion on current topics and suggestions from you. How do you like to have this page edited, and better, what kinds of articles do you prefer to read?

The other day I ran across a little news item in the *Manitoba Free Press*, published on the 30th of July. The item, which is really far from a news item, is, to us who know Sweden, a truly good joke. What do you say about this?

"The kingdom of Sweden which was founded about the year 700 A. D. is the oldest in Europe. It is still a primitive land. Half the country is forest and the national population is less than that of London. Sweden has never known a foreign yoke."

Well, now, let us see: First of all you would laugh when you read a news item like that, secondly you would be astonished that a paper like the *Free Press*, with its wonderful library and all its facilities for learning and study, could publish an item like that.

Let us take a look at the first few lines. They state, that Sweden was founded about the year 700 A. D., furthermore, that it is the oldest country in Europe. First of all Sweden was not founded about the year 700 A. D. It was founded in the year 889 during the Viking period, or shortly after Christianity was first introduced in Sweden, which was in the beginning of the year 800. We have some reliable historical information about our father's and mother's land. It appears from "Runstnar" that in the above mentioned year the country was united under one king although his power was probably very limited and the independence of the various provinces must have been con-

siderable. From that time, and up to the year 1060, we find the Ynglinga period when the reigning kings were living in Uppsala. But even if Sweden had been the oldest Kingdom in Europe, as the *Free Press* states, after the year 700 A. D. it would seem that the *Free Press* has altogether forgotten about the Roman and Grecian periods, established kingdoms that were functioning in the South and South-eastern parts of Europe before and at the time of Christ. Although we Swedes certainly would have been very happy to have had the honour of being the oldest kingdom in Europe we must bow very humbly to the Greek and Roman regime and in doing so give to them the credit, the *Free Press* has given us and call them the oldest kingdoms of Europe.

Then this little item goes on to say that "it is still a primitive land." This is a rather discriminating statement. Sweden has today 6,141,560 inhabitants, it is ruled by a very non-grafting, honest Legislative Assembly called the *Riksdag*. Its social legislation is above that of any other country in the world. Let us take a few examples — we have protection of workers, social insurance, the care of the poor and the children, the Labor Market, an arbitrating commission between workmen and employers, cooperative societies, academic and learned societies and the Nobel foundation. It is a fact that some legislations passed recently by the Canadian Government, have their origin in those that have for years been adopted by Sweden. This is true also of the Educational System of Sweden, which, at the present time has been adopted entirely by the French Government. To call a country that is regarded with so great esteem and that has contributed so largely to the world's culture "a primitive land" is so disgraceful that the writer of this item ought to go home and look in his Book of Knowledge or any other book if he has one, or else go to a Public Library and find out things correctly before he starts to write about them.

He states that "half the country is forest and that the national population is less than that of London". The latter part is correct but he has evidently forgotten that it is not an honour, nor any special privilege to have seven or eight million people crowded together in such a small place as London actually is. The item will thereby state the fact, the Swedish people are very proud of their physical and cultural freedom and do not need to crowd into a big dirty, fog-darkened city like London.

The statement that "half the country is forest" is to a certain extent correct but of the 448,278 square kilometres, 58 per cent and not 50 per cent is taken up by the forest industry, which does not mean that this part of the country is altogether useless. What has the forest industry brought to Sweden? Now, let us see: First of all it has brought the very valuable wood-pulp industry which gives the country millions of dollars every year. Then we

have big paper mills that export paper, some paper of a high quality is even exported to Canada. Our iron ore industry is also one of the finest and most efficient in the world. Special trains from the iron ore deposits are sent by railroad to either Uleå or Narvik, from there they are transported to the world's markets or sent to the big steel works in the central part of Sweden, where they go through the special Bessemer process.

In the northern part of Sweden we find a valuable natural resource in the large water-falls from which power is carried to all parts of Sweden and also exported to other countries. The north of Sweden has besides this wonderful opportunities for tourists, there is the great mystery of the Northern lands, not to forget the Midnight Sun with its indescribable beauty. A great number of very distinguished tourists from different European countries as well as America come to Sweden every year to fish, especially for salmon, in the large northern rivers, or to visit the great open spaces of the North.

If that is a country to be called a "primitive land", which is able to furnish such valuables and that is of such beauty we will give up any advantage we have of instructing people in this country who, as before mentioned, do not know what they are talking or writing about.

The final part of this item states that "Sweden never has known a foreign yoke". Well, it might be all right for people to believe it but it is not the truth. For a period of time part of Sweden belonged to Denmark, other parts belonged to Norway. Christian IV of Denmark was, in the year 1523, driven out of Sweden by Gustaf Vasa. Sweden has had mighty, strong, and very independent kings; or, if you please, born leaders, who have been elected kings by their own people. These great men have gone out into the world and won victory after victory. Gustaf Adolf was one of them, Karl X was another and the great Karl XII is a man who will never be forgotten in the history of Sweden. For a time Sweden was looked upon as the strongest and most important of all nations in Europe.

Now I thought I would bring these few facts before you for two reasons: First of all, if you read the little news item in the *Free Press* you will undoubtedly be surprised to see or learn such things about the old land, especially as we have, during the last seven months, tried to teach you something about the land from which all our forefathers have come.

Secondly I have given you this little memoranda in order to show you how little even educated men in Canada know about Sweden, I am not saying this to criticize them, for I know that the same ignorance exists on the other side of the sea. For instance, it isn't a long time ago since I saw a statement in a big Swedish

Cont. on page 16.

Kvinnans ställning genom tidarna.

KVINNANS rättsliga och ekonomiska ställning har under århundradenas lopp i hög grad förändrats och förbättrats. För oss, som leva i "kvinnans tidevarv", kunna vi måhända några historiska data beträffande denna samhällsföreteelse vara av intresse.

I äldsta tid existerade ingen varaktig förbindelse mellan bestämda individer av de båda könen, utan samtliga till en folkstam hörande kvinnor voro att anse som de manliga medlemmarnas gemensamma egendom. Mannen var ensam den bestämmande, och med hänsyn till honom ägde kvinnan varken val eller vilja. Ursprungligen bestod familjen icke av föräldrar och barn utan av moder och barn, under det att fadern oftast för de senare var okänd. Först så småningom utvecklade sig ett på verkligt äktenskap grundat samhälleligt liv.

Under en lång tid anskaffades vid äktenskaps grundande den feminina kontrahenten genom s. k. kvinnorov. Då de skilda folkstammarnas strider med varandra resulterade i seger för endera parten, bortrövades i regel den besegrade stammens kvinnor vilka vanligen delades mellan segrarna och blev vars och ens särskilda tillhörighet. Äktenskap, grundat på kvinnorov, förekommo även bland våra förfäder ända långt in i medeltiden, till dess Birgel Jarls ryktbara lag om kvinnofrid i det närmaste gjorde slut på den brutala, hedniska sedvänjan.

Ett betydelsefullt steg mot lyckligare förhållanden på detta område togs, då man begynte att på fredlig väg ordna äktenskapet medelst köp d. v. s. mannen köpte sig hustru av hennes fader eller av den stam, kvinnan tillhörde. En ännu högre och människovärdigare form av äktenskaplig förbindelse voro de äktenskap, vid vilka mannen erhöi hustrun såsom gåva av hennes ägare. Antingen måkan emellertid förvärvat genom roy, köp eller som gåva, var dock kvinnan uteslutande mannens egendom, över vilken han med oinskränkt äganderätt hade att bestämma.

På äktenskaps tidigare utvecklingsstadier var månggifte överallt vanligt, och även bland Nordens folk förekom polygami. Av de kvinnor, med vilka en man trätt i långvarigare förbindelse, ansågs understnndom en såsom förblott, under det de övriga blott voro bihustrur. Ingen ting har kanske i samma grad som månggifte bidragit till

genheter och förvalta hemmets egendom, vare sig denna var att anse som hans egen, makarnas gemensamma eller hustruns enskilda tillhörighet. Ända fram till år 1874 saknade kvinnan i vårt land lagstadgad rätt att råda och bestämma över vad hon personligen fått eller förvärvat.

Senare tiders målmedvetna strävan att höja kvinnans kulturella och samhälleliga ställning till likställighet med mannens har medfört rika resultat. Kvinnorörelsen bygger på den grundsatsen, att kvinnan i följd av sin naturliga utrustning är på sitt sätt fullt likvärdig med mannen och bör åtnjuta enahanda medborgerliga rättigheter och förmåner som han. Denna likhetsteori har legat till grund för kvinnoemancipationen i de flesta länder. Världskriget ökade antalet anhängare av denna åskådning, och även organisationen av Nationernas förbund har rönt påverkan av de nyare åsikterna på detta område. I dess arbete deltaga f. n. mer än 20 kvinnor.

I det svenska samhället har kvinnan ernått en gynnad ställning. Redan skalden Thorild gjorde sig till tolk för de kvinnliga medborgarnas sociala anspråk men det var främst Fredrika Bremer, som förde kvinnornas talan och utövade ett mera varaktigt inflytande genom sitt initiativ till kvinnoföreningar och genom sitt skriftställarskap. Ingen har så som hon kunnat ge uttryck åt den kritiska situation, som drabbade de ofriga kvinnorna efter storiindstriens intåg i vårt land, och skildra kvinnans ofria, beroende ställning, hennes saknad av bildnings- och försörjningsmöjligheter utanför hemmet m. m. Till stor del beror det på hennes energiska insatser, att den svenska kvinnan till erkänts så många och betydelsefulla förmåner från samhällets sida. Av dessa må här endast nämnas: lika arvsrätt med mannen 1845, näringsfrihet följande år, myndighet vid 21 års ålder 1884, kommunal rösträtt 1863, rätt att avlägga mogenhetsexamen, studera medicin och praktisera som läkare 1870 m. m.

I början av innevarande århundrade begynte kvinnorörelsen ivrigt arbeta för full politisk likställighet mellan man och kvinna. År 1902 bildades de första föreningarna för kvinnans rösträtt. Sedan dess har en mångfald reformer genomförts, genom vilka kvinnan tillförsäkrats viktiga rättigheter på det sociala området, bl. a. rätt att inneha ett flertal tjänsor. Sålunda äger kvinnan numera valbarhet till samtliga kommunala inrättningar utom landstingen, rätt att inneha professor, rektorat, lektors- och adjunktstjänster, lärarinnebefattningar av skilda slag m. m. Det är också kvinnan i våra dagar tillåtet att studera juridik och på det socialrättsliga området verka såsom advokat. Den politiska rösträtten 1921 utgjorde en viktig seger för den svenska kvinnorörelsen, och den samma är genomförda grundlagsändringen undanröjde nära nog alla hinder för kvinnans tillträde till statens civila ämbeten. En bana, som emellertid alltjämt är stängd för de kvinnliga samhällsmedlemmarna, är prästämbetet, ehuru kvinnor i enstaka fall

Robin Hood FLOUR

"MONEY-BACK" Garantien skydda Eder.

medgivits predika i festskyrkor. Den nu gällande äktenskapslagen av år 1920 grundar sig på full juridisk och social-ekonomisk likställighet mellan makarna även i deras förhållande till barnen och betraktar hustruns arbete i hemmet som försörjningsbidrag till familjen.

Med hänsyn till lagstiftningen kan kvinnofrågan i Sverige anses vara till sina viktigare delar löst. Trots kvinnoensakens många och betydelsefulla segrar ha likväl på detta område framställts en hel rad aktuella önskemål, som ännu icke kunnat förverkligas. Dit höra genomförandet av "likalönsprincipen", pensionering av änkor med oförsörjda barn, gift kvinnas nationalitet, moderskydd och barnavård, den kvinnliga undervisningens förbättring m. m. Över huvud kvarstår också för kvinnoorganisationerna den väsentliga uppgiften att inom samhället öka kännedomen om och respekten för den lagstiftning, som gör man och kvinna i det närmaste likställda på samhällslivets skilda områden.

J. W. Sederblad.

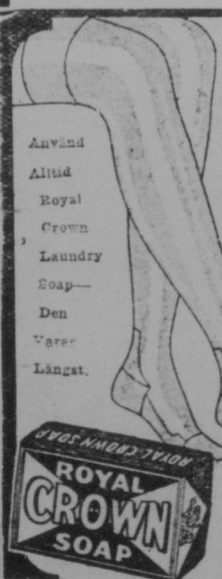
Ung dam till främlings legionen.

För någon tid sedan försvann en ung engelsk socie-hjärta.

tetsdam Emily Hart spårlost från sitt hem i London. Ingen visste var hon uppehöll sig. Nyligen mottogo hennes föräldrar emellertid ett brev, vari det stod att hon hade flytt sedan hennes fästman svikit henne. Jag är inte tillräckligt feg att begä själv-mord, skrev hon, men med goda vänners hjälp hoppas jag att bli upptagen i främlingslegionen och där möta den död, jag själv önskar.

Familjen satte sig genast i förbindelse med militärmyndigheterna, och härom dagen uppgrävdes i Alger liket av en av de fallna legionärerna, som blivit inregistrerad under namnet John Robinson. Liket var av en kvinna, och den engelska societetsfamiljen har nu igenkänt sin försvunna dotter. Hur den unga damen lyckats bli upptagen i främlingslegionen är en gåta. Militärläkaren har arresterats, misstänkt för att ha tagit mutor. De meniga i det regementet, där Emily Hart blev upptagen, berättar, att John Robinson var en god kamrat, avhållen av alla och en typisk legionär. I ett av de alla sista slagen hade Emily särskilt utmärkt sig och skulle med anledning därav vid en militärparad ha befordrats till sergeant. Hon fick emellertid aldrig mottaga denna utmärkelse. Följande dag föll hon på slagfältet. En gevärskula hade genomborrat hennes

Enastående erbjudande SPARA vid inköp av Edra SILKESSTRUMPOR på detta ekonomiska sätt.

Dessa strumpor äro av bästa kvalitet, finaste snitt, god vikt, med ett ord sagt en prima strumpa av silke upp till där strumpbanden fastas. Denna del är mer överad, foten är försedd med s. k. slipper-sula och låg höl. Finnes i storlek från 8 1/2 till 10 och i följande färger: fawn, gun-metal, grå och brun. Genom att insända

10 Omslagspapper från ROYAL CROWN SOAP och 65 Cent (nr. par)

Extra speciellt—2 par strumpor för 20 omslagspapper och \$1.20.

Här gives ett tillfälle som ingen bur försumma. Köp från Eder närmaste handlande 10 stycken tvålar av Royal Crown märket, tag av omslagspappren och sänd dem jämte en postmoney-order för det konstanta beloppet till The Royal Crown Soaps Ltd., Premium Department, Winnipeg och vi sända Eder fritt dessa 10 fina silke strumpor. Skriv namn och adress tydligt, samt vilken färg och storlek som önskas. Ni kan upprepa detta förlings-sätt så många gånger Ni önskar medan lagret varar, men kom ihåg att endast omslagspapper från Royal Crown Yellow Laundry Soap mottages.

Köp Eder Royal Crown Soap idag. Sänd för silkesstrumporna och spara pengar.

Skriv efter fri premiellista.

MEJERIHANTERING OCH BOSKAPSSKÖTSEL

Avsättningen av slaktdjur.

Av Agronom B. C. Bjerstedt.

Utan tvivel skulle en hel del säkerligen vara att vinna för jordbruket, om lantmännen genom egna sammanslutningar finge ett starkare grepp över den inhemska kött- och fläskmarknaden. Denna marknad har i allmänhet icke varit föremål för den uppmärksamhet, som den med hänsyn till sin omfattning och betydelse borde varit.

Det är med uppriktig glädje och tillfredsställelse man kan konstatera, att väl knappast några lantmannaföretag kunna inregistrera så påtagliga fördelar för medlemmarna som just andelsslakterierna. En del av dessa föreningar ha fått kämpa mot många svårigheter, men de allra flesta ha för närvarande en mycket god ställning. A de platser inom vårt land, där andelsslakterierna slagit igenom skulle de nu säkerligen lika litet som andelsmejerierna kunna undvaras. De ha trängt in i jordbrukarnas medvetande såsom varande helt enkelt nödvändiga, och de utgöra numera en viktig kugge i produktions- och avsättningsmaskineriet.

Utom att här närmare ingå på alla de fördelar, som en ordnad andelsslakteriverksamhet medför, skall blott ett par synpunkter i detta sammanhang anföras, nämligen verksamhetens betydelse för kvalitetsproduktion av slaktdjur och möjliggörande av en koncentration av utbudet vid varornas marknadsförande samt de härigenom skapade möjligheterna för producenterna att följa varan ett längre stycke på vägen till konsumenten. En koncentration av utbudet medför givetvis påtagliga fördelar ur prisbildningssynpunkt, och enbart genom denna koncentration kan mycket vinnas. Huru mycket som på denna väg kan ernås, är emellertid beroende av den grad, till vilken koncentrationen drivas, och detta är i sin tur avhängigt av det mer eller mindre omfattande samarbete, som praktiserar mellan de olika företagen. Idealet borde

givetvis vara, att samarbetet bleve så omfattande, att allt kött och fläsk fördes i marknaden genom helst ett enda eller ett fåtal organ. Då skulle man, synes det, möjligen kunna nå därhän, att den inhemska, av tull och märkningsbestämmelser i någon mån skyddade marknadens möjligheter bättre kunde utnyttjas, vilket helt säkert skulle innebära icke ringa fördelar.

Ett dylikt mål är naturligtvis mycket svårt att nå, men man måste dock sträva mot det samma, så långt det är möjligt. Varje litet framsteg är härvid av betydelse liksom och varje ny organisation, ägnad att underlätta koncentrationssträvandena. I stora delar av landet har dock andelsslakteriverksamheten ännu icke på allvar tagits upp, och med hänsyn till svårigheterna under nuvarande tryckta ekonomiska tider inom jordbruket torde det bli synnerligen svårt att å flertalet platser uppbibriga nödvändigt kapital för uppförande av andelsslakterier. En statlig lånefond skulle säkerligen här vara av stor betydelse för andelsslakteriverksamhetens fortsatta utbredning.

Inom vissa områden torde kanhända frågan om koncentration vid utbudet av slaktdjur kunna lösas på ett enklare sätt och utan att den här för erforderliga organisationen behöver ställa alltför stora fordringar på jordbrukarnas ekonomiska uppoffringar. Härmed åsyftas bildande av slaktdjursförsäljningsföreningar, vilka i så fall torde ha sitt största berättigande inom sådana områden, där större konsumtionsorter äro belägna, och där slakten kan försiggå å offentliga slakthus. Genom dylika föreningar skulle man kunna uppnå en koncentration av utbudet av slaktdjuren med därav följande fördelar. Man har redan å ett par ställen börjat gå in för detta system, varom närmare vid annat tillfälle.

Försäljning av svenskt smör i England.

Frågan om det svenska smörets förpackning har flera gånger varit på tal, erinrar lantbruksrådet M. von Wachenfeldt i London i sin nu avgivna berättelse för budgetåret 1929—1930. Kunderna inom de större avsättningsområdena, Midland, norra England och Skottland, föredraga avgjort smör i drittlar. Skulle

en större export kunna anordnas till London, torde det vara skäl att taga frågan om förpackning av smör i lådor under noggrann omprövning.

Under senare år har emellertid försäljningen av smör i paket tagit allt större omfattning, och denna tendens förtjänar uppmärksamhet från svensk sida. Kunderna synas alltmör önska förnödenheterna i originalförpackning, varigenom garanti erhålles

för varans äkthet och tillförlitlighet. Det torde därför börja övervägas, huruvida icke denna metod att sälja varan vore ägnad att skapa ett känt namn för svenskt smör i England.

Svenskt bacons kvalitet har varit mycket god i allmänhet, och dess anseende har ytterligare befasts. Någon gång framställda erinringar ha närmast gällt ojämn sortering, vadan större noggrannhet anbefallas. Vissa föreskrifter om tillskärning, beredning och förpackning samt kontroll däröver skulle säkerligen befrämja de svenska intressena. En annan viktig faktor är tillförselns regelbundenhet. Ovissheten om tillförseln innebär alltid en nackdel vid avsättningen av svenskt bacon.

De svenska äggens ställning har särskilt under årets senare del varit god och prisläget förmånligt. En del klagomål beträffande kvaliteten ha dock framförts. Sedan äggexportkontrollen trätt i verksamhet ha dock en tydlig förbättring inträtt, och äggen äro numera verkligen uppskattade av importörerna. Det gäller emellertid att få äggen efterfrågade av detaljhandlarna och allmänheten, och för att nå ett sådant mål torde man till en början börja koncentrera sig på reklam i vissa begränsade avsättningsområden.

Situationen på äggmarknaden.

Äggmarknaden har under den gångna veckan visat en förändring till det bättre. Detta har i synnerhet varit fallet i de östra provinserna. Tillgången av färska ägg har minskats, på samma gång som efterfrågan på Extras och First har ökat. Seconds ha va ej stigit i pris, detta beroende på att stora mängder av detta slag saluförts efter det varma väder som varit rådande. Det tager en liten tid innan en höjning av priserna på de konsumerande platserna gör sig gällande hos producenterna, men äggpriserna på de konsumerande platserna gör sig gällande hos producenterna, men äggpriserna komma med all sannolikhet att stiga över hela landet under den kommande veckan. Försäljare i prärieprovinserna hava redan börjat begära högre priser för sina ägg och en del av österns grossister hava redan betalt 1 cent mera pr dussin för nyligen inköpta ägg. Vad beträffa lagerhusen, så hava dessa ej f. n. något betydelse på marknaden. Under den senaste tiden, hava de varken sålt eller köpt några ägg. Under den gångna veckan har någon export av ägg ej förekommit och det ser ut som om exportörerna ämnade hålla på sina ägg tills de kunna erhålla mera än 24 cent dussin f. o. b. Montreal. Den allmänna meningen är att vi kunna vänta bättre tider på äggmarknaden.

Något om honung.

För att bestämma den bästa temperatur och tillväggångssätt för bevaring av honung, har regeringens avdelning för biskötsel hopsamlat prover av honung från 18 olika biuppfödare inom olika distrikt i Canada. Honungen för-

varades i halvpunds burkar under temperaturer som varierade mellan 40 till 70 degrees. Man antecknade den dagliga temperaturen och de olika förhållandena i rummen där honungen lagrades och varje månad undersöktes honungen om några förändringar inträtt i dess tillstånd. Honung som förvarades orörd under tolv månader i en temperatur av 40 till 50 degrees visade sig vara den som var i bäst tillstånd. Honung som förvarades vid högre temperatur fick mörkare färg och visade sockeravlagringar. Endast den honung som förvarades i 70 degrees temperatur, befanns vara i jäsningsstillstånd.

Utställningsnytt.

Enligt meddelande från kommissionären för världsutställningen i Regina komma inga som helst målarefärger att förekomma i utställningshallarna, utan allt det dekorativa arbetet kommer att utföras med fröer av olika färger. Man får lätt en föreställning om vilet omfattande arbete det kommer att bli när man hör vad som kommer att åtgå.

Material för över \$200,000 kommer att åtgå för den invändiga dekoreringen. Närmare 5,000 lådor med sådesax av olika slag komma att användas. Alla landskapsmotiv, friser och andra dekorationer komma att utföras uteslutande av stjälgår, ax och fröer. 800 lådor vetekorn, samma antal lådor havrekorn och flere hundra lådor med olika sorters gräsfröer komma att användas.

Transparanger fotograferade på särskilt preparerad bomull komma att visa scener från det canadensiska lantbrukslivet.

Flera hundra dekorativa

Stärker svaga organ

De svaga organ äro svaga och utmattade, skrivs i Naga-Tone finna ett underbart medel att återge dem förlorad styrka och vigör. Naga-Tone stärker också svaga nervor och muskler, händer huvudvärk och yrsel, lindrar åkommor i njurar och urblåsa, renar ut "slaktsmältrande" bakterier ur kroppen, hjälper för förstoppning, ett litet mag- och dylikt. Försökna sig på köpa en flaska Naga-Tone. Det finns på apoteket. Om er apotekare ej skickar ha det best genom skaffa det från en av gross-försäljare.

glasskålar fyllda med olika slags Canadensiska frukter och grässlåg komma att utgöra en del av dekorationerna.

Den modell av Prinsen av Wales ranch vid High River, Alberta, som i fjol väckte stort uppseende vid utställningen i Kristall Palastet, England i fjol, kommer även att utställas här.

Landskapsscener från Canada, helt och hållet gjorda av sådeskorn komma säkerligen också att tilldraga sig uppmärksamheten.

Vidare kommer där att finnas uppstoppade bufflar björnar, älgar o. s. v.

En nödvändig skyddsåtgärd.

På grund av mul- och klövsjukans uppträdande i England, Irland och Skottland har det visat sig nödvändigt för federala jordbruksdepartementet att utfärda officiellt förbud mot import ävensom annullerande av redan utfärdade importtillstånd av kreatur från ovannämnda länder intill dess sjukdomen rapporteras vara avvärd. Leveranser redan inskeppade vid förbudets utfärdande, den 20 juni i år, komma emellertid att vidarebefordras till Canada.

Ett erbjudande utan jämförelse! Ford Tudor Sedan 1926-27 års modell till salu på ytterst förmånliga villkor.

1926-27 Ford Tudor försedd med "Rucksteel" axel till salu. "Rucksteel" axeln är en stor förbättring på modellen T Ford. Genom att använda denna axel kan man både öka hastigheten och styrkan av bilen och dessutom, förutom backväxeln, begagna sig av fyra utväxlingar. Hastigheten kan med lätthet ökas till 50 a 55 mil i timmen, styrkan från 30 hk. till 48 hk.

Vad detta senare beträffar, torde det vara onödigt att närmare framhålla fördelen därav. Ty all som en eller annan gång under en regnig dag sttit fast i dy eller kärr, veta allt för väl vilken styrka och kraft som fordras av en motor, när man söker komma loss.

Bilen har körts de två sista åren av den i västra Canada väl kände Ingvar Olsen och har under denna tid blivit noggrant eftersedd.

Maskinen har i dagarna blivit noggrant eftersedd och alla slitna maskindelar uttagna och nya delar insatta. Nya fjedrar, "shock absorbers", samt speedometer äro påsatta.

Bilens klädsel är ny och lackeringen i förstklassigt skick. Nya 15,000 miles "tires" på såväl reserv- som de övriga hjulen. Bilen är en ypperlig landsvägs-vagn säljes till mycket moderat pris.

För uppgifter om pris, betalningsvillkor, etc., skriv till, eller besök

Svenska Canada Tidningen
325 Logan Avenue Winnipeg, Man.

GÖTEBORGS BANK

Göteborgs äldsta bank, grundad 1848.
Eggt kapital Kr. 78,750,000. (Over 20 millioner Dollars.)

SVENSKAR I CANADA!

Önskar Ni en säker placering och god avkastning av
Edra penningar så insätt dem på vår

KAPITALRÄKNING.

Vi gottgöra härpå alltid högsta gällande ränta.
Vi lägga varje halvår räntan till kapitalet, så att Ni
erhåller ränta på ränta.
Vi sända kostnadsfritt varje halvår till Eder per post
en uppställning, som visar hur stort kapital Ni har hos oss
och hur mycket det ökat genom ränta.
Alla slag av bankaffärer i övrigt.

Idrott och Sport.

Nirmi i god kondition.

Nirmi har i en intervju med huvudstadsbladet i Helsingfors förklarat, att han befinner sig i god form. Han har på träning löpt 1,000 m. upprepade gånger på omkring 2,31 min., vilket skulle innebära, att han är lika snabb som någonsin. På 1,500 m. tror hon sig god att löpa under 3,57 min.

Budapest bättre än Berlin.

Den traditionella stadsmatchen i allmän idrott mellan Budapest och Berlin, som utkämpades i den ungerska huvudstaden i odräglig värme och inför 8,000 åskådare, slutade med en överlägsen seger för ungrarna med 59-38 poäng. Berlins stora nederlag förklarar delvis av att Körnig saknades. Resultaten blevo över lag goda. På 800 m. slog Barsi nytt ungerskt rekord med tiden 1 min. 53,4 sek., och i diskuskastning nådde ungraren Donozan 17,51 m.

Resultaten blevo: 100 m.: Gerö, Budapest, 10,9 sek.; 800 m.: Barsi, Budapest, 1 min. 53,4 sek.; 1500 m.: Krause, Berlin, 4 min. 00,6 sek.; 110 m. häckloppning: Beschetznik, Berlin, 15,2 sek.; stafett 4 x 100 m.: Budapest 42,1 sek.; höjdhopp: Beetz, Berlin, 1,88 m.; längdhopp: Koltay, Budapest, 706 cm.; kulstötning: Darany, Budapest, 14,91 m.; diskuskastning: Donozan, Budapest, 47,51 m.

Järvinen kan snart nå 8,400 p.

Världsrekordet i tiokamp motstod Akilles Järvinens attack. Detta faktum får nästan uteslutande tillskrivas de av ett ihärdigt regn förstörda banorna i Tammerfors, där tävlingen ägde rum. Järvinen

ens förstadagsserie — 4,195 poäng — var ju av så fenomenal karaktär, att allt tydde på ett nytt världsrekord, men så blev det "bara" 8,160,445 poäng sammanlagt.

Men rekordet kommer inte att stå sig länge till. För St. D:s korrespondent har nämligen Aki Järvinen vid intervju meddelat, att han nu helt och hållet kommer att specialisera sig på tiokampen. Han ämnar då i första hand ägna sig åt att förbättra sina resultat i sina svagaste grenar, nämligen diskuskastning och stavhopp. Å andra sidan tänker han ej träna på de kortare löpdistanserna — och vad mera är, han vill ej ifrågakomma som finsk representant i de korta loppen — i den stundande landskampen mot Sverige. Tiokampstävlandet med sikt på Los Angeles är hans traktan och strävan nu helt inställd på.

Själv anser Järvinen sig god för att inom en mycket snar framtid putsa av världsrekordet. I god form och under goda väderleksförhållanden anser han sig kunna prestera ungefär 8,400 poäng.

Sten-Pelle gjorde fint häcklopp.

Nådde tiden 14,8 sek. och slog Wennström och Albrechtsen.

I samband med Stadionmatchen AIK-FC Milan förekom även häckloppning på 110 meter, vilken Sten Petersson utgick som segrare på tiden 14,8, två Erik Wennström, Västermalm, 15 sek., trea A. Albrechtsen, Norge, 15,1 (lika med norska rekordet), fyra Oskar Zetterberg, M. P., 16,6.

Nytt diskusrekord av "Vittinge."

46,36 m.

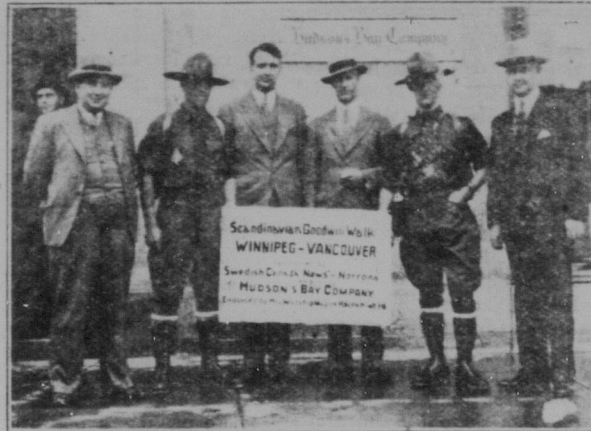
Vid tävlingar i Smedjebacken satte Anton Karlsson, Uppsala, nytt svenska rekord i diskuskastning med resultatet 46,36 m. Heros-Andersson blev tvåa på 44,54 m.

Heros-Andersson 45,55 m. i diskus.

Vid tävlingar i allmän idrott i Fagersta deltog bl. a. Holmgren, Fritsja, i löppning 3000 meter och segrade på tiden 8,53,9 min. Tvåa blev R. Strömvall, Fagersta, 9,05 min. I diskuskastning segrade H. Andersson, Smedjebacken, med 45,55 m.

Med vandringsstav.

(Forts. fr. sida 1.) Byggsäckarna kännas ej så an Eder hjälp hade det varit farliga. Remmarna kanske ben orimlighet — det veta Ni svåra axlarna litet i början också — och förutom som på men det går väl över. ett bevis på Eder intresse för Sa äro vi då här i Portage våra enkla personer kunna la Prairie och redo att vila ut Ni också betrakta arrange- för en ny etapp. Reveljen går mungen såsom ett nytt bevis kleeckan 6,30 i morgon bittida. för Eder organisatoriska för- Landsvägen har mätts med måga och kapacitet. långa pendlande stez, Hud- Första dagsmarschen blev sons Bay-skorna ha "vikt" och

Starten från Winnipeg.

Fr. v. t. h. Carl E. Rydberg, John Ullvén, H. B. C:s trafikchef F. Fergusson, Mayor Webbs representant och sekreterare, Es-se W. Ljungh och direktör Morrell, H. B. C.

— tack vare regnet — ett litet bra utan var förskyllan el-inferno. Tunga vägar, genom- blöta, trots regnkappor och impregnerade kläder. Vägarna kunde man knappast hålla sig till och sidan av vägen gav oss endast tunga, fotstjocka klumpar av den goda Manitobanska myllan.

Väl ett tjugotal gånger blevo vi erbjudna en "lift", men avböjde tacksamt, vid ett par tre tillfällen blevo vi några övervakade av personer, som tycktes hysa en viss beundran för vår energi i regnvädrat.

God kondition gav oss 20 miles den första dagen och en tidig start klockan sex på följande morgon förde oss till närheten av Portage la Prairie, där vi upphunnos av en bil, som erbjöd oss att åka med en bit, till vilket vi ansågo oss berättigade. Men Ni skulle ha sett vägarne. Bed mr. Bennett och Bracken att de köra över dem i en liten Ford, så kanske att de komma att skaffa folk arbete. Gropar, nej häla kratrar, vatten och mudd Och vi, Lerklumpar — muddhögar —, men "cheerful" och vid gott mod.

Ett veck på strumpan skaffade Ullvén en liten blåsa — men tack vare Eder omtänksamhet med fotbalsam förorsakade den oss ej något extra uppehåll. — Prima stoff. —

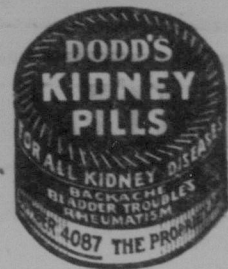
E. Holm

drunknar vid fiskning.

En farmarbetare vid namn E. Holm fanns härnäst liggande död på grunt vatten i Saskatchewan-floden, nära Outlook, Sask. Holm som var en intresserad fiskare hade som vanligt på morgonen gått ned till floden för att viltja sina fiskedon och antagligen har han, när hans båt väl slagit huvudet i någon sten och drunknat. Då han ej återkom till farmen vid middagstiden sågde man en polare för att leta efter honom och fann då hans lik.

Farmindustrien leder

För att värdera industrien från nationalekonomiska synpunkt, måste man utgå från dess nettoavkastning. På denna basis står enligt senaste statistiska uppgifter jordbruksindustrien som nummer ett. Procentuellt räknat leder det canadensiska jordbruket med 38,1 procent, närmast följt av manufakturindustrien med 23,1 procent. De övriga industrierna komma i följande ordning: skogsbruk, fiskeri, träpöling, gravarbete, elektrisk kraft, konstruktion och reparations-

I mer än ett tredjedels århundrade ha Dodd's Kidney Pills ansetts som det bästa medlet mot ryggvärk, reumatism, blåsbesvär och andra skommar förorsakade av dåliga njurar. De kunna erhållas hos alla återförsäljare för 50c. per ask eller 6 för \$2,50, eller direkt från Dodd's Medicine Co., Ltd., Toronto 2, Ont., mot förskottsbekvärlighet.

Från Lac du Bonnet.

Fredagskvällen den 14 dennes övar kören i familjen Ericksons hem. — Lördagen den 15 kl. 2 e. m. möta barnen i skolan för att praktisera sitt program. — Konfirmanderna möta samma dag kl. 2:30 e. m. — Söndagen d. 16 dennes gudstjänst o. söndagsskola å vanlig tid och plats. — På söndagskvällen den 16 gives en sång, musik och deklamationsafton i skolan kl. 8. Förfriskningar serveras även, allt för det billiga priset av endast 25c för äldre och 15c för barn. Körens medlemmar, så väl som barnen, hava arbetat länge och hårt för att möjliggöra detta program. Behållningen tillfaller söndagsskolan. Kom alla och ge den ert bistånd! — Ett missionsmöte kommer att hållas i vår församling i samband med konfirmationen dagarna 26-27 augusti. Pastorerne H. Anderson från Kenora, J. A. Vikman från Winnipeg och R. Odeberg från Erickson hava anmodats att de besöka Lac du Bonnet. Följande program har blivit uppdraget: Onsdagen den 26 kl. 8 e. m. (i Riverland Hall) konfirmation, intäring av medlemmar och natvårdning — pastorerna Vikman och Anderson. — torsdagen den 27 kl. 10:45 f. m. i skolhuset) dopförrättning da tre l. fyra små barn komma att döpas. Kl. 11:00 f. m. gudstjänst med predikan av mr Odeberg. Kl. 3:00 e. m. diskussion över Luk. 14: 16-24 med pastor Anderson som ledare. Samma dag kl. 8:00 a Silver Lodge hålles en konsertafon, vartill inbjudas sarskilt alla de gamla konfirmanderna inom församlingen. Efter konsertprogrammet serveras förfriskningar till alla för ett pris av 25c. Vid bordet förekomma tal av pastor Vikman, sång- och "toasts" till de olika konfirmationsklasserna m. m. En trevlig afton är väntan för alla, som komma tillstådes. Matte dessa möten skänka rik välsignelse åt oss alla!

Studerande B. G. Johnson.

ZAM-BUK

Lindrar skador och förebygger blodförgiftning.

Salva 50c. Medicinsk Två 25c.

BÖCKER OM CANADA

Vennerström, I. Canada och Canadasvenskarna. Studier och reseintryck. Rikt illustrerad. Pris: 75 cents.

Nelson, H. Canada, nybyggjarlandet. Rikt illustrerad och med tio plancher. Ytterst intressant. Pris: \$2,25.

Böckerna expedieras mot insändandet av beloppen.

Katalog gratis på begäran

ALBERT BONNIER PUBLISHING HOUSE
561 THIRD AVENUE
New York City

FÖLJETONG

KÄRLEKENS SEGER

Av
Margaret Mac Gill

De fingo se Paul Raynor i fingrar värkte av begär att få full färd med att svepa en stor pälsfäll om knäna på en uppmalad och frikostigt pudrad dam, vars sysselsättning mycket tydligt kunde avläsas såväl i hennes drag, som i alla föremål hon bar på sig.

Egentligen var det fullkomligt onödigt för henne att offra krafter på att med hög, skorrande nasalton ropa efter honom: "Glöm inte, att jag måste vara tillbaka i tid för teatern!" när han hastigt lyfte på hatten och sprang in i fabriken.

David läppar pressades hårt mot varandra och han stalsatte hela sin kropp för den konflikt, han visste förestod.

Paul Raynor, som aldrig offrade mer tid än tvunget var åt verkens drift, hade icke en aning om att David arbetade där.

När han därför kom in på kontoret och fick se David tyst och knuten stå framme vid fönstret, ryckte han till som inför ett fysiskt obehag; men han fann sig genast och började ögonblickligen larma och väsnas:

"Vad tusan gör den där karlen här? Hur har ni vågat anställa honom utan mitt samtycke?" Han vände sin ilska uppsyn mot den ytterst häpna disponenten.

"Inte visste jag, att ni skulle ha en lista på allt nytt folk vi av olika anledningar måste ta in", sade denne slutligen, icke utan en glimt av förakt i stämman. "David Ross är en av våra bästa arbetare och ni kan ha anledning att vara mycket, mycket tacksamma över att han finns hos oss, ty han tror sig i stånd att kunna rädda det sista stälgödet, som det gått på tok med. Han ämnar prova en ny uppfinning — en förbättring av er egen legering", fortsatte han lugnt.

Men i stället för det uttryck av förtjusning, han i sin oskuld väntat sig, flög en ed över Paul Raynors läppar och han slog näven i bordet med en kläm, så att hela rummet genljöd därav.

"Det finns ingen plats vare sig för honom eller hans uppfinning i mina stälverk! Strunt samma i stället, som får skrotas ner, mina order äro att den där karlen —"

Han drog häftigt in andan och förlorade plötsligt varje uns av självbehärskning, så att han formligen röt de följande orden: "Mina order till er äro, att för framtiden hålla borta galg fåglar, tjuvar och liknande avskum från fabriken. Ge honom hans vacker kolon och låt honom genast gå", slutade han, som om hela saken därmed vore ur världen.

"Men —", började den besvärade disponenten medlande ton.

"Ni hörde ju vad jag sade?" brusade Paul Raynor upp.

David hade stått tyst under hela detta uppträde. Hans

fingrar värkte av begär att få trycka ill den lögnhalsens strupe, så att han miste andan. Och hade han velat skulda han nu lugnt kunnat klämma till den skrävande tjuven, tills han tiggde och tjöt om nåd, precis som förra gången.

Men David var klokare än så. Han ville inte riskera ett nytt polisförhör. Hans tur skulle nog komma. Under tiden var det hans plikt att hjälpa ut för pojkarne skull där ute i de granatsprängda och gasfyllda skyttegravarna, pojkarne, som dogo i hundratal för att skydda sådana fega uslingar som Paul Raynor mot all skada.

Han gick mot dörren. "Avskum är ett otyg, herr Raynor, som man i allmänhet vill bli kvitt, det vet jag, men det flyter alltid ovanpå, har ni lagt märke till det?" frågade han med eldsprutande ögon och läppar som voro kritvita av ansträngningen att förbli lugn medan han talade.

Utän ett ord vidare gick han tillbaka till verkstaden med rocken alljämt på.

När han började samla ihop sina verktyg samlades kamraterna kring honom för att få veta resultatet av hans experiment.

"Det vet jag inte, pojkar. För jag fick aldrig lov att göra försöket. Det kanske kunnat skapa en utväg och räddat livhanken på en del av pojkarne därute — också era egna söner — som trots helvetet för såna där stympares skull som Paul Raynor. Han har gett mig sparken med en väckas lön."

Ett vredgat mummel steg från åttio duktiga arbetare, därav flera med söner, som vilade under små jordkullar ute i främmande land.

Ögonblickligen lade alla verktyg ned och nyheten spred sig som en löpeld till övriga verkssalar.

"Han kunde väl åtminstone låtit honom försöka, den fåhunden. Om han misslyckats, så har ju ingenting förlorats, men lyckas han så kanske han räddar livhanken på män, vars lillta är värd femtio gånger så mycket som han!"

Sådana uttryck hördes från alla håll och kanter och inom en timme hade Tom Reece fått ett nytt bekymmer att övervinna.

Åtta hundra man hade gått i strejk som protest mot D. avsked och Paul Raynors vägran att låta honom försöka rädda ställeveransen!

"Det tjänar ingenting till, herr Raynor, de här gossarna mena vad de säga. De gå icke tillbaka i arbete förrän Ross återtagits och fått tillfälle att försöka sitt experiment."

"De ha gjort honom till sin avgud, som ni kanske vet."

"Men —", började den besvärade disponenten medlande ton.

"Ni hörde ju vad jag sade?" brusade Paul Raynor upp.

David hade stått tyst under hela detta uppträde. Hans

varma böner för att deras kamrat skulle lyckas i sitt förehavande.

Han kom ut ur verkens laboratorium med röda kinder och strålände ögon, berusad av framgångens ljuvliga vin.

"Det går, gossar. Stålet är räddat. Bättre än någonsin", förklarade han innan han framåt eftermiddagen gick hem till sig.

Ett rungande leve! steg ur männens strupar och sedan följde hysteriska glädjebrott, som kunnat lyfta tak.

Precis som när de ett par år tidigare lyft upp David och gjort honom till hjälte, lyfte de honom också nu och buro honom trots alla hans protester på starka skuldror hem till Annie Ross.

XXVI.

Gracie Green var mycket bra placerad i sin bransch som stjärna vid operetten, men nu längtade hon efter nya iandvinnningar och hennes själ aspirerade på att få bli drottning även inom filmens värld.

Hon trutade med sina naturligt röda läppar vid blotta tanken på den otur hon nyligen råkat ut för. Saken var den, att hon näst avsåga sig en strålände filmroll av den enkla anledningen, att hon icke kunde köra en bil och regien hade vägrat att vänta till dess hon hunnit lära sig konsten.

"Men jag skall minsann inte låta dem rögera mig, nästa gång jag får en chance", bedyrade den sköna damen, varpå hon omedelbart begav sig till en av de chaufförskolor, som garanterar mästarekap efter ett halvt dussin lektioner. I övrigt litade hon på sin egen tjuvkraft, som skulle förmå hennes vänner att låta henne förkovra sig ytterligare med hjälp av deras privatbiler.

"O, kära, söta, låt mig försöka", bad hon Paul Raynor, när de närmade sig London, och det just vid en mycket farlig passage t. o. m. för erfarna bilister.

Om Pauls hjärna varit klar som vanligt skulle han aldrig ha överlåtit styhjulet i Gracies vackra men allt annat än skickliga händer.

"O, o, den löper ifrån mig! Jag kan inte hejda den!" skrek Gracie efter fem minuters färd.

Bilen vacklade, skakade och gungade på det mest olycksbådande sätt. Den fara, som hotade, klarade Paul Raynors hjärna i en handvändning och han satte till alla bromsar.

Men innan bromsen lydde, hade vagnen kolliderat med en tung bryggavagn som plötsligt dök upp från en sidoväg, och skrämde av allt det brante, som plötsligt belamrade vägen, sparkade den stora tunna hästen undan så mycket av spillrorna han kunde. Det råkade bl. a. vara Paul Raynors hjässa, som fick en sådan spark.

Gracie blev också särad, men hennes besvärer voro obetydliga i jämförelse med hennes sällskaps.

Norah fick underrättelse om det skedda just som hon höll på att kläda om sig för middagen, som hon alltid åt hos unge Bertie och hans mor.

"Herr Paul Raynor har skadats allvarligt vid en bilolycka och önskar råka er", hördes översköterskans lugna röst i telefon. Han hade nämligen direkt transporterats till sjukhuset.

"Vad står på, Norah?" frågade Bertie Wykham oroligt, när han stötte på henne ute i hallen, darrande i hela kroppen och med telefonluren alljämt för örat.

"Paul Raynor har råkat ut för en bilolycka — han har inga utsikter att gå igenom" flämtade Norah och räckte sin vän luren.

"Bättre män n han ha nödgats dö", svarade Bertie, och tog luren.

"Ja, jag skall själv köra fröken Glenister dit. London Hospital, var det så? Det är bra! Farväl!"

Han hade mött döden så många gånger under de senaste tre åren, att den inte längre hade någon fasa för honom. Män, som med skäl kunde kallas män, hade offrat sina liv dagligen och stundligen utan ett ögonblicks tvekan för ett idealt, en stor saks skull. Men hade glömd, att Norah, var skapt av annat material, och endast en gång varit i dödens omedelbara närhet. Den gången i faderns bibliotek när han låg på golvet framför brasan med ett styng genom hjärtat.

"Tala inte för mycket. Han har förlorat så mycket blod, att man knappast vågar hoppas på någon räddning. Men han tycks ha något på hjärtat, så vi måste sända efter er för att lugna honom", sade den behagliga sköterskan. Norah kom in i ett litet enskilt sjukrum, där Paul Raynor placerats.

Allt var dödsstillt. Unge Bertie gled omärkligt in efter henne och slog sig ned bakom en skärm, som tillhörde rummets sparsamma möblering. Han hade ingen lust att släppa Norah på egen hand.

Paul Raynor var mycket svårt skadad — därom rådde intet tvivel.

Så när som ögonen, vilka lyste onaturligt klara, och läpparna, som voro stråva och spruckna, fanns inte en fläck i ansiktet, som ej var belamrad av bandager.

Så fort han fick syn på Norah började han tala i en hög, feberaktig ton, som kom henne att känna medlidande för honom, trots allt.

"Jag — jag ville absolut råka dig, Norah, för att — för att be om — be om förlåtelse för — David Ross — stal hans stål — måste dö i frid —" flämtade den mänskliga vrakspilla, som låg där på sängen i de ohyggligaste kval.

Sköterskan lutade sig över honom och gav honom några droppar vatten.

"Säg något som lugnar honom, vare sig ni förstår vad han säger eller ej", viskade hon bevakande till Norah.

Norah böjde sig ned över den mumieliknande varelsen och sade sakta, men så tydligt att varje ord nådde den sjukens öron:

"Menar du, att du ångrar det du stal min fästmans uppfinning?" frågade hon stilla.

De feberglänsande ögonen sade "ja".

"Nåja, så förlåter jag dig och det vet jag, att David Ross också skulle göra, om han vore här —. Så det skall du inte sörja över längre", fortsatte Norah i ett tonfall, som var fyllt av öm medlidande förstälse.

En stunds tystnad följde. Bakom skärmen satt Bertie Wykham och lyssnade till vartenda ord.

"David Ross! Gud i himlen, är det han, som var hennes fästman — han — den finaste karl, som tagit i ett gevär!"

"Han bor ju i Ripley, javisst så är det, och därifrån kommer också Norah! Vad har den där skurken nu kunnat hitta på, det skulle jag bra gärna vilja veta?" sade han för sig själv med en känsla av djup avsmak.

"Hur som helst, så är det allt bäst att ha rent bröd i påsen. Det hjälper inte att ösa ur sig sina smutsiga bekännelser i en ung och älsklig liten flickas öra, när man går på sitt yttersta, min gosse; det här skall du allt lämna skriftligt på!" utbrast han beslutsamt, skravadde upp sin reservoarpenna och rev loss ett blad ur sin annotationsbok.

Den ytterliga stillheten i rummet bröts av den unge f.ä. officeren som plötsligt kom fram till sängen och böjde sig över den sårade.

"Jag skall hålla i handen, om du skriver under den här bekännelsen, som du nyss gjort. Jag skrev ut den efter dina ord", sade han mycket långsamt och distikt en vink åt sköterskan att hålla i honom några droppar konjak ur pluntan.

Hon öppnade mot tanken på att hennes fästet skulle behöva underteckna något och ville rusa efter översköterskan.

"Prat, syster, var nu snäll och gör som jag ber! Jag tar ansvaret. Mannen här försöker gottgöra en stor oförrätt, som han gjort en annan man, och ni vet lika bra som jag, att ett muntligt erkännande är värdelöst inför domstol."

Med dessa ord satte han penan i Paul Raynors darrande händer och stödde med sin vänstra hand den döende mannens hand, medan han raspede dit sin namnteckning.

Därpå skrev Bertie Wykham sitt eget namn på papperet och fick sjuksystemens som det andra vittnets.

Men de mörka ögonen fortsatte icke dess mindre att bönfalla och de kraftlösa händerna famlade i luften, som om de velat befria honom från ytterligare något.

Banditer vålla panik i kloster.

Ett kloster, som tillhör kongregationen Heliga Marias tjänarinnor i Poremba i Oberschlesien, utsattes enligt vad Lokalanzeiger meddelar från Breslau häromnatten för ett rätt överfall. Två män, som svårtat sina ansikten, bröto upp klosterporten. Då nunnorna, som grepos av vild panik, pr telefon sökte sätta sig i förbindelse med polisen, konstaterade man, att telefontrådarna avskurits. Banditerna trängde in i cellerna, som de genomsökte efter pengar och värdeföremål. Även skåpen i sakristian brötos upp och undersöktes. Banditerna flydde slutligen, då nunnorna trots allt lyckats hämta hjälp.

Den zoologiska trädgården i Toledo, Ohio har för \$100 inköpt en jättestor sturegon. Fiske som vägde 239 lbs. hade infångats i Lake St. Clair.

I samband med Canadas kartläggning togos av Royal Canadian Air Force under 1930 över 103,000 fotografier från luften.

WINNIPEG-LÄKARE.

Dr. M. RADY
LÄKARE och KIRURG
Föreningsläkare för Vasaorden och Norden.
283 Portage Avenue.
(100 Toronto General Trust Bldg.)
Hörnet av Portage och Smith,
Kontorstid: 2 — 6 e.m.
Kvällsmottagningar efter överenskommelse.
Telefon: 24 480 Bostad: 49 763
Om svar ej erhålles ring 42 309

Dr. P. A. ECKMAN
Svensk Tandläkare.
Gott Tandläkarearbete
Hörnet Main St. & Logan Ave. Tel.: 88 667

DR. S. C. PETERSON.
SVENSK LÄKARE och KIRURG.
Specialist för behandling av veneriska sjukdomar.
703-4 McArthur Bldg.
(Nära Portage & Main.) Över Child's Restaurant.
Mottagningstid: 10 f.m. — 8 e.m. Helgdagar: 10 — 12 f.m.
Tel. kontor: 24 165. Bostad: 47 235.

Dr. B. J. GINSBURG
Praktiserande läkare och kirurg.
SPECIALIST
Veneriska, Köns-, Urin- och Hudsjukdomar.
Mottagningstider: 9 f.m. — 5 e.m. Hverd. 10 — 12 f.m.
403-4 McArthur Building (nära Portage & Main)
(ovanför Child's Restaurant)
Telefoner: Kontor 88 591. Bostad 24 962

Dr. K. J. BACKMAN
Specialist för hud-, njur-, urin- och veneriska sjukdomar.
307 McARTHUR BUILDING, 211 PORTAGE AVENUE
(Ovanför Child's Restaurant)
Mottagningstider: 10 till 8. Helgd. 10—12 f.m.
Tel. Kontor 21 091. Bostad 30 450.
SVENSKA TALAS

Nytt fräckt rån i Winnipegbank.

Tre slynglar i 20-årsåldern erkänna rånet i Royal Bank.

Ett om enastående fräckhetsattes hårdare funno två av vittnande rån förövades i förra veckan, när trenne ynglingar i tjugo årsåldern lade beslag på de pengar som funnos i Royal Banks avdelningskontor som är beläget i hörnet av Mountain och McGregor. Deras byte blev ej stort — omkring ettusen dollar — och deras frihet blev ej heller långvarig, ty redan inom tolv timmar efter dådets begående voro två av dem infångade och den tredje togs påföljande dag. De två som först greps, hade tillsammans med en chaufför och trenne kvinnor tagit in på Empress hotel i Winnipeg Beach. När den tjänstgörande portieren av någon anledning hade ett ärende in på ett av deras rum råkade han att kasta en blick på en på golvet stående resväska och fick då se att den innehöll en massa silverpengar. Han anmälde detta till polismyndigheterna, som genast ingrep och arresterade hela sextetten. När de utfrågades om var de kommit över alla silverpengarna förklarade de att de hade växlats en del sedlar för att kunna spela tärning. När de an-

DR. BRANDSON
LÄKARE och KIRURG
216 Medical Arts Bldg.
Kontorstimmor endast eftermiddagen från 2 till 4.
Telefoner:
Kontor, 21 834. Bostad, 27 122
Winnipeg, Man.

DR. B. H. OLSON
Diagnostiker och
nervspecialist.
Telefon 21 834
216 MEDICAL ARTS BLDG.
Hörnet av
Graham & Kennedy st.
Winnipeg, Man.

DR. H. T. J. NYLANDER
212 Medical Arts Bldg.
Svensk Läkare och Kirurg.
Kontorstid 2—6 e.m.
Andra eller efter överenskommelse
Kontorstelefon: Bostadstelefon:
86 331 42 638
Om intet svar erhålles ring 42 309.

DR. GRAHAM WILSON
Specialist.
Njurlidande, blodsjukdomar, veneriska sjukdomar, hudsjukdomar.
Mottagningstid 9 f.m. till 8 e.m.
666 1 2 Main St.
Tel.: Kontor: 28 013. Bostad: 42 679

DR. SIMON JAUVOISH
Läkare & Kirurg.
404 Boyd Building
Telefoner: Kontoret: 22 717
Privat: 54 429
Svenska talas.

DR. GEO. H. CARLISLE
314-316 Toronto General Trust Building
283 Portage Ave.
Mottagningstider 11—12, 3—5
Specialist i Ögon-, Öron-, Näs-, och Halsjukdomar

Biljettpriserna sänkas.

Svenska Amerika Linien meddelar att biljettpriserna i tredje och första klass undergått en betydande reducering. Tredje klass biljett å Drottningholm, som tidigare kostat \$105.50 från Halifax eller New York till Göteborg kostar nu endast \$93.00, medan biljettpriserna i tredje klass å Kungsholm och Gripsholm reducerats från \$108.00 till \$95.50. Ännu större prissänkning har företagits å tredje klass biljetter från Göteborg till Halifax eller New York. Tredje klass biljett, västgående, å Drottningholm, som tidigare kostade \$117.00 kostar nu \$101.50. Å Kungsholm och Gripsholm ha priserna å tredje klass biljetter från Göteborg till Halifax eller New York sänkts från \$119.50 till \$104.00.

Även å tur och retur biljetter ha priserna sänkts. Under tiden 1 aug. till 15 okt. ha dessa biljetter å Drottningholm sänkts från \$178.00 till \$148.00, och å Kungsholm och Gripsholm från \$182.00 till \$151.00. Efter den 15 oktober komma, i stället för de ursprungliga priserna för tur och retur biljetter i tredje klass, följande priser att tillämpas: \$156.00 å Drottningholm och \$160.00 å Kungsholm och Gripsholm.

Biljettpriserna i första klass ha även sänkts från \$195.00 till \$185.00. I alla andra klasser förblir biljettpriserna oförändrade.

Ovanstående prissänkningar gälla fr. o. m. den 17 augusti.

Enligt uppgifter, torde samma nedskärning av priserna komma att äga rum å övriga skandinaviska linjer, meddelas från Dahl Steamship Agency.

GIBBS

liberalernas kandidat för Kildonan och St. Andrews.

Dr. W. H. Gibbs utnämndes i dagarna å ett möte i Selkirk såsom kandidat för liberala partiet i Kildonan — St. Andrew's. Han är den först namngivna liberala representanten för kommande val. De övriga kandidaterna voro B. McKenzie Cunn, St. Andrew's, Sam Jordan och John McLean båda från Kildonan.

Som ordförande för dagen fungerade Dr. Murdoch McKay.

FAMILJENYTT.

Familjen Hammarstrand
som under en 14-dagars tid gästade Lac du Bonnet, ha i dagarna återkommit till Winnipeg.

Mrs. P. M. Dahl,
som en tid gästade familjen Westin i Kenora, återkom i måndags till Winnipeg.

Mrs. E. Aines,
som en längre tid varit sjuk i St. Boniface Hospital, vårdas nu i sitt hem.

Konsul H. P. A. Hermanson
med familj ha begivit sig på en semester till Förenta Staterna och väntas tillbaka till staden på lördag.

Familjen Arthur Anderson
avresa i dagarna på en längre biltur till vårt grannland, där de bland annat komma att besöka Detroit Lakes och Minneapolis. De komma att vara borta en fjorton dagars tid.

Mrs. Hjalmar Johnson
från Edmonton, som med sina barn besöka sina föräldrar mr. och mrs. C. Lundgren, 436 Ross Ave., blev på sin födelsedag angenämt överraskad av släkt och vänner. Mrs. Johnson fördes i bil till mr. och mrs. E. Wahlbergs hem på Montrose ave. där ett stort antal släkt och vänner väntade. Bland de presenter hon fick mottaga var bl. annat en elektrisk väggklocka. Lördagen den 25 juli överraskades hon igen av sin man som då anlände för att tillbringa ett par veckors semester i Winnipeg. Mr. Johnson, som är 'head millwright' vid Ogilvie Flour Mills i Edmonton, passade på samma gång på att besöka Canadatidningens redaktion och prenumerera på tidningen för några år framåt.

Föreningen Norden
avhåller sitt månatliga möte å Scott Memorial Hall på fredag kväll.

Bilterrorn.
En sjuårig flicka Laura Gunson, boende 1115 Waterford ave. befinner sig nu i Misericordia hospital efter att ha blivit påkörd av en automobil. Olyckan inträffade vid North Drive när den lilla flic-

WINNIPEG.

ADVOKATER.

W. J. LINDAL
Skandinavisk Advokatbyrå
SOLICITORS — BARRISTERS
— NOTARI PUBLICI —
2nd floor, 325 Main St.
Telefon: 24 963. Bostad: 35 738
Winnipeg, Man.

JOS. T. THORSON, K. C.
Advokat.
411 Paris Bldg.
Telefoner:
Kontor: 22 765 Privat: 401 879

John F. WALLAR, LL.B.
Advokat och Sakkörare
201 Curry Building, Winnipeg.
Skriv på svenska!
Vi svara på svenska!

HOTELL.

CLUB HOTEL
632 MAIN STREET
WINNIPEG, MAN.
(Parlor in connection)
Snygga, trevliga rum från \$1.00. Enda brandsäkra hotell i Winnipeg med rum så lågt som \$1.00.
Chas. Gustafson & Altie Woods
(F. d. innehavare av Viking Hotel.)

DIVERSE.

PATENTER
Trade Marks—Copyrights
FETHERSTONHAUG & CO.
Den gamla etablerade firman
38—37 C.P.E. Building.
Hörnet av Portage & Main St.
WINNIPEG
Vi kunna på det bästa rekommendera denna gamla och välkända firma. Skriv efter anlysningar.

A. S. BARDAL
BEGRAVNINGSBYRÅ
Begravningar ombesörjas punktligt och till moderata priser.
GRAVSTENAR
Tel.: 86 607.
Bardal Block, 843 Sherbrooke st.

FÖRSÄKRINGAR
ALLA BRANSCHER
PENNINGAR
TILL LÅGSTA RÄNTA
REEL BEHANDLING
Edward Hammarstrand
McFadyen Co. Limited.
Power Bldg.
Phon. 54 429
Bost.: 21 556 Kont.: 25 831

C. H. NILSON
Dam- och herrskräddare
Andra dörren från Main St.
Kostymer och överrockar från \$35
Telefon: 27 021
Winnipeg, Man.
208 Logan Ave.

CAFE SVERIGE
Logan & Princess, Winnipeg.
rekommenderar sitt utmärkta kaffe med äkta svenska smörgåsar, kaffebröd, kakor, tårter och bakelser.
All slags bakverk från vårt bageri säljes.
Födelsedags- och bröllops-tårter.

SVENSKA
Tidskrifter, Tidningar, Böcker och Grammofon-skivor
Scandinavian Book Store
Winnipeg, Man.
246 Logan Ave.

Betala prenumrationsavgiften.
Spar icke till i morgon.

kan steg ned från trottoaren endast ett par fot framför en bil som framfördes av W. L. Hanley 1207 Wolsley ave. Första vård ägnades henne av en i närheten boende doktor varefter hon fördes till sjukhuset där hon nu befinner sig efter omständigheterna väl.

DAHL STEAMSHIP AGENCY

Aldsta skandinaviska ångbåtsagentur i Canada.

Biljetter till alla linjer

Under mer än 20 år har vårt företag stått till den resande allmänhetens förfogande när det gäller att anskaffa biljetter, pass, in- och utresetillstånd etc., anordnat exkursionsresor och planlagt reserouter i Europa såväl som i Amerika. På grund av vår mångåriga erfarenhet och det förtroende vi tillvunnit oss hos allmänheten, kunna vi tryggt rekommendera oss närhelst Ni planlägger en resa.

Bemärk de nya biljettpriserna å samtliga Skandinaviska linjer såväl som Canadian Pacific Steamships.

DAHL STEAMSHIP AGENCY

325 LOGAN AVE.

WINNIPEG, MAN.

WINNIPEG.

Veckans sammankomster

TORSDAG: Logen Framtidens

Hopp av I.O.G.T.

Vikingarnas dansaftnar å Kafé Sverige.

FREDAG: Föreningen Norden.

Mr. Nelson,

delägare i byggnadsfirman Nelson & Lindström, Kenora har besökt Winnipeg en vecka tid, och återvände till Kenora i lördags.

Logen Framtidens Hopp

avhåller familjeafton i medlemmars hem nu på torsdag. Någon uppgift vilken av medlemmarna som denna gång svarar för värdskapet har icke delgivits oss.

Mr. C. H. Nilson

vår välkände skräddaremästare, har i dagarna sålt sin vackra egendom å Glenwood Crescent i Elmwood och för tiden hyrt ett hus å 58 Noble Ave. Det är mr. Nilsons mening att i höst eller nästa vår bygga ett nytt hus.

G. R. Larson

från Göteborg, Nebraska, befinner sig för närvarande på besök i Canada. Han gästas i Winnipeg sin sväger, mr. Pete Nelson och fortsätter sedan till Percival, Sask., där han har andra släktingar.

Mr Larson har sin fru med sig under besöket i Canada, och bägge trivas synnerligen väl i vårt land, som de högligen beundra.

Följande ha brev att avhämta på S. C. T:s kontor:

Erik Dahlberg, Johannes Dangstoe, G. England, Helge Ekestubbe, Christ. Kleppberg, Ingeborg Fågelbo, Karl Grönkvist, J. Hanson, Olle Hanson, Joh. Jarfeldt, Majan Kallan, Peder Kjeldsen, John Kullman, Håckon Mörk, John O. Norrhagen, Allan Peterson, undanlätto naturligtvis icke att

Oskar Peterson, Thor Suleng, Nels Sundquist, Birger Sundquist.

Efterfrågan

angående Tage Nilson, som publiceras i S. C. T. har lett till ett meddelande från en av hans vänner, vari den som söker Nilson uppmanas tillskriva (på svenska) Oscar Wickström, adr. Fort Frances, Wickström arbetade under många år i Mistatins, Sask., och var väl bekant med därvarande svenskar. Wickström avreste i höstas till Fort Frances och brev torde nå honom där.

Överfaller 7-årig flicka.

Magnus Magnusson, 650 Home str. arresterades av polisen i Winnipeg Beach såsom misstänkt för överfall å en 7-årig flicka, vilken tillsammans med sina föräldrar för närvarande gästas badorten. Magnusson arresterades och fördes av polischefen till badorten i och för identifiering. Det antages att strängt straff kommer att dömes honom. Magnusson är isländare och väl känd i den isländska kolonien.

Vikingarna

avhålla även nu på torsdag dansafton å kafé Sverige. Beträffande deras mötestider och matcher har under sista tiden inga ordentliga uppgifter förekommit. Ena gången skall möte hållas då, och vi underrättas därom, men så blir det ändring och under sådana förhållanden kunna vi naturligtvis icke lämna korrekta uppgifter om Vikingarnas möten etc. Det kanske borde vara på sin plats att Vikingarnas sekreterare, i likhet med andra föreningsars, meddelade pressen officiella meddelade pressen officiella deras möten, träningsaftnar och matcher m. m.

The Royal American Show,

en av världens största ambulanserande cirkusar, anlände i söndags natt till Winnipeg och öppnade stora "manegen" i måndags. Avlastningen ägde rum å Higgins ave, icke långt från S. C. T:s lokaler och vi Picture Butte, Alta.

som snälla åskådare se på avlastningen. Med motordrivna små vagnar rullades de vanliga cirkusvagnarna från de stora fraktvagnarna, vilka var innehöll tre vagnar. Speciella ljusanordningar hade installerats och omkring 200 man voro i full fart med att hjälpa till vid avlastningen. Så gott som alla stadens lastbilar, förhyrda från alla firmor, transporterade sedan vagnarna ut till cirkusplatsen.

Vad menas med en farm?

Oaktat den största delen av Canadas befolkning är sysselsatt med farmarbete, äro vi övertygade om, att de flesta ej veta, vad den officiella definitionen farm innebär. Enligt officiella papper är en farm ett stycke land som har enst orlek av en acre eller därutöver, och som under år 1930 frambringade gröda till 50 dollars värde eller mera. Eller också sådant land, som är besatt eller användes för betesmark. Hur många farmer det efter denna basis finnes i Canada, återstår att se, när folkräkningens slutresultat blir tillgängligt. För tio år sedan var antalet 711,090, varför vi nu kunna räkna med omkring miljoner.

A CHAT WITH THE EDITOR

Cont. from page 10.

newspaper that there had been an enormous fire in the city of St. John, N. B., U.S.A. Now such a thing can happen. And it isn't so long since I saw in a Canadian paper that King Gustaf had recently arrived in Copenhagen, the capital of Oslo. We show considerable ignorance on both sides by not studying the history and geographical conditions of Europe and especially of our own country, things we must know if we are ever going to establish a close relationship of heart and thought between our new and our old country. It can only be done by studying on both sides and that is what we are trying to tell you in this article, trying to show you by these historical sketches, or should I say facts about Sweden, because you, who are reading them, prove to us that by reading them, you have quite a lot of interest in the old country and that you would like to preserve, through yourself or your parents, all the good things that Sweden has been able to give you, and bring them over to this country in order to give something of Sweden's culture, independence, and braveness to Canada as a whole, thereby contributing in establishing a Canadian culture which has every possibility and opportunity to be the finest in the world.

YOUR EDITOR.

Efterlyses

TAGE NILSSON

från Skörpinge, Angelholm sökes av sin bror Sante i Edmonton, vilken till hösten reser till Sverige. Nilsson är född 1908, är kraftigt byggd, kom till Canada 1927. Har arbetat i Flin Flon, sista adr. var Fredrichs Camp 4, Mistatins, Sask. Meddela Folke Nilsson, Skörpinge, Angelholm, Sverige, eller John Hallberg, Picture Butte, Alta.

GÖR SVERIGERESAN I AR

SVENSKA AMERIKA LINJEN

Direkt till Göteborg på 7 dygn!

STOR PRISNEDSÄTTNING

i Tredje Klass till Sverige
KUNGSBOLM \$95.50
GRIPSHOLM \$93.00
DROTTNINGHOLM \$93.00

Tur- och Returbiljett

Till Sverige och tillbaka till Canada i Tredje Klass
KUNGSBOLM och \$151
GRIPSHOLM \$148
Drottningholm
Gripsholm 19 Aug.
Kungsholm 29 Aug.
Drottningholm 8 Sept.
Gripsholm 16 Sept.
Kungsholm 26 Sept.
Drottningholm 3 Okt.
Gripsholm 13 Okt.
Återresan från Sverige kan ske när som helst inom två år.

För vidare upplysningar, beställningar av hyttplats, biträde vid utförande av nödiga papper etc., hänvända man sig till närmaste agent för linjen eller till

SWEDISH AMERICAN LINE
470 MAIN ST., Winnipeg, Man.
1410 Stanley St., Montreal, Que.
9 FL. 526 Second Ave., Minneapolis, Minn.; 209 White Bldg., Seattle, Wash.

DAHL STEAMSHIP AGENCY
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Efterlyses.

Släktingar till Arthur Reilstad från Stavanger i Norge vilja gärna komma i förbindelse med honom. Han avreste från Stavanger den 3 maj 1926 och uppehöll sig en tid i Winnipeg. Något signalement föreligger ej, men efter allt att döma är han en ung man och talar naturligtvis Stavangerdialekt. Om han själv, eller någon som känner till honom, läser detta bedes han godhetsfullt sätta sig i förbindelse med denna tidningsexpedition.

L. E. Anderson.

(Kronlunds Specieraffär, Kenora)

Vi taga oss härmed friheten rikta Eder uppmärksamhet på det faktum att ännu ingen inbetalning gjorts under juli månad å den växel Ni har i Royal Bank of Canada, Logan & Main bransch, Winnipeg. Ni har ej heller gjort någon som helst inbetalning å vare sig beloppet eller räntan å den samma under samma tid.

Vi föreslå därför att Ni omedelbart sätter Eder i förbindelse med Royal Bank, Kenora, Ont. och giver order om att växeln transporteras från Winnipeg till denna bank, då detta kommer att spara Eder såväl porto som besvär med brevskrivning och extra arbete när inbetalningar skolt göras.

Endorsenten.

DEN NORSKA AMERIKA LINJEN

Meddelar:

NEDSÄTTA BILJETTPRISER I TREDJE KLASS från och med den 17 aug. Östgående \$ 93.00 Västgående 101.50

TUR- och RETURBILJETTER för följande seglingar:

\$148.00

Stavangerfjord 29 Aug.
Bergensfjord 12 Sept.
Stavangerfjord 3 Okt.

På därefter följande seglingar kostar rundresbiljett

\$156.00

För närmare upplysningar tillskriv
NORWEGIAN AMERICA LINE AGENCY INC.
278 Main Street, Winnipeg.
22 Whitehall St., New York.
129 So. 3rd St., Minneapolis.
75 E. Wacker Drive, Chicago.
Douglas Bldg., 4th & Union, Seattle.
29 Geary St., San Francisco.

FÖRENINGSS - ANNONSER

Sjukhjälpföreningen NORDEN

Stiftad 1900.

Möten andra fredagen i varje månad å Scott Memorial Hall kl. 8 e.m. Sekreterare: Emil Seaberg, 2162 Gallacher ave. Sjuk. Ordf.: John Torell, 202 Braemar Ave. Tel.: 202 760. Finanssekreterare: Alexis Christensen, 186 Scotia St. Tel.: 53 119, Winnipeg. Winnipeg åldats och finansiellt starkaste skandinaviska förening. Alla medlemmar som för längre eller kortare tid embyta vistelseort uppmanas att omedelbart underrätta förening, sekr. därom.

VASA ORDEN

Logen No. 259 "Strindberg"

Möter 4:de fredagen i varje månad Scott Memorial Hall, 218 Princess st. kl. 8:15 e.m. Sjuk-Ordf. Lars Mattson, 226 Union Ave. Tel.: 501 950. Finanssekreterare: Florens Nilson, 208 Logan Ave. Tel.: 27 021. Res. Tel. 501 327. Sekreterare J. A. Gustafson, 208 Logan Ave. Tel.: 27 021. Vasa Orden har nu över 90,000 medlemmar. Logen "Strindberg" är Winnipegs största svenska förening

I. O. G. T.

Logen No. 1. FRAMTIDENS HOPP

Möter kl. 8 e.m. 2:a och 4:e torsdagen i varje månad hos logens medlemmar. L. D., O. L. Holmgren, 418 Sinclair St. Winnipegs enda svenska nykterhetsförening.

Yes Sir!

Ni kan uppbeta prenumerationsavgiften för

SVENSKA CANADA TIDNINGEN

varje lördag eftermiddag. Expeditionen är öppen till klockan 5 e.m.

Pengar utlånas

mot säkerhet i fastigheter. Brandförsäkringar utfärdas. C. J. LANDIN & CO. 702 Lombard Bldg. Tel. 89 768

ELITE TAXI

80 866

I förning med pool-rum. Bad och Raksalong. 217 Logan ave.